
§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 27 november justerades.

§ 2 Anmälan om betänkande

Följande dokument anmälades:
Finansutskottets betänkande
2025/26:FiU10 Statens budget för 2026

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2025/26:17 för tisdagen den 9 december i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från konstitutionsutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:218

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:218 Säkerhetsprövningar
av Adrian Magnusson (S)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern
Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 22 januari 2026.

Stockholm den 16 december 2025

Justitiedepartementet

Gunnar Strömmer (M)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:225 Etableringsstopp för vinstdrivande skolor
av Linus Sköld (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 29 januari 2026.

Skälet till dröjsmålet är arbetshopning.

Stockholm den 17 december 2025

Utbildningsdepartementet

Simona Mohamsson

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:230 Sveriges stöd till Ukraina
av Elsa Widding (-)

Interpellationen kommer att besvaras torsdag 22 januari 2026.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 17 december 2025

Utrikesdepartementet

Maria Malmer Stenergard (M)

Enligt uppdrag

Karin Olofsdotter

Expeditionschef UD

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Proposition

2025/26:88 till skatteutskottet

Motion

2025/26:3860 till socialutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:220 om tillgång på långsiktigt hållbara kritiska råvaror

Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Hanna Westerén har frågat mig hur jag, inom mitt ansvarsområde, ämnar stärka det svenska totalförsvaret och säkra tillgången till långsiktigt hållbara råvaror. Hon har också frågat om jag anser att det är regeringens ansvar att underlätta näringslivets omställning och förena den med uppbyggnaden av totalförsvaret och tillgången till långsiktigt hållbara kritiska råvaror, och om jag i så fall avser att vidta några åtgärder på området.

Totalförsvarets förmåga att upprätthålla industriell verksamhet under tider av kris eller höjd beredskap är viktig, och tillförseln av insatsvaror såsom kalk utgör en viktig förutsättning för att upprätthålla dessa verksam-

heter. För att bistå näringslivet med att säkerställa tillgången till samhällsviktiga varor och tjänster vid kris, höjd beredskap och ytterst krig har regeringen beslutat att etablera en ny beredskapssektor för industri, bygande och handel. Tillväxtverket är utsett till sektorsansvarig myndighet. Sveriges geologiska undersökning, SGU, och Boverket är nya beredskapsmyndigheter.

Herr talman! Kursen med den gröna industriella omställningen ligger fast. Runtom i landet gör industrin omfattande investeringar i elektrifiering, effektivare processer och ny teknik som samtidigt innebär stärkt konkurrenskraft för Sverige. Och som utredningen om näringslivets försörjningsberedskap konstaterade i sitt slutbetänkande går oftast ökad resiliens i syfte att stärka försörjningsberedskapen hand i hand med omställningen till ett hållbart samhälle. Statens roll i detta är att skapa goda förutsättningar för en konkurrenskraftig omställning.

Hanna Westerén nämner också Heidelberg Materials besked om att företaget har beslutat att pausa sitt CCS-projekt efter att ha nekats stöd från Statens energimyndighets program Industrikivet. Det är Energimyndigheten som fattar beslut i enskilda ärenden inom ramen för stödets regelverk och ekonomiska ramar. Politiken inom området utformas inte utifrån ett enskilt projekt utan snarare enligt hur utsläppsminskningar kan genomföras på ett effektivt sätt i hela industrin. I industrin är frågan inte om omställningen ska genomföras utan hur den genomförs så att företagen kan fortsätta investera, exportera och samtidigt bidra till stärkt försörjningsberedskap.

Anf. 2 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Som traditionen bjuder börjar jag med att tacka ministern för svaret. Jag tackar också för poängterandet av insatser för att främja näringslivets bidrag till svenskt totalförsvär. Det är dock en del som jag saknar i svaret, och det rör inte minst den som jag upplever lite loja avrundningen kring den cementproducent som råkar vara verksam i min valkrets Gotland. Det är inte en liten aktör vi talar om, även om Gotland ofta upplevs som litet. Det är ett allt annat än oviktigt projekt som nu har satts på paus.

Jag utgår från att ministern, liksom jag, stadigt tar del av statistik kring såväl Sveriges utsläpp som Sveriges konkurrenskraft. Varje gång Sveriges utsläpp redovisas framgår det att en av Sveriges största enskilda utsläppspunkter finns på Gotland.

Men, herr talman, det måste inte vara så. Det berörda bolaget har självt initierat en process för att under tidigt 2030-tal producera koldioxidneutral cement genom så kallad CCS-teknik, även känd som koldioxidinfångning. Det här projektet skulle kunna göra Sverige till ett skyltfönster för grön svensk industri. Det skulle kunna sätta Sverige på kartan, men ansökan om stöd fick nej. Jag är fullt införstådd med anledningen till svaret och omfattningen av projektpengar. Det jag vill veta är hur regeringen ämnar understöddja omställningen av cementindustri på något annat sätt.

Jag anser att projektet är viktigt av flera skäl, vilket säkert också framgår av interpellationen. Det är inte bara svensk industri som ställer om just nu. Det sker i varierande grad i hela Europeiska unionen, och jag vill att Sverige ska ta täten i industrins omställning för att säkra svenska jobb, för

att sänka Sveriges utsläpp och för att säkra tillgången på kritiska råvaror – strategiska råvaror i vårt totalförsvar.

Svaret från ministern är informativt – absolut – men det känns också som något av en fingervisning om att vi inte kommer längre än så här. Om inte medel finns för den omställningsresa som bolaget vill göra, undrar jag om ministern har några andra verktyg i lådan för att vi i framtiden ska kunna lita till tillgången på koldioxidneutral svensk cement – gärna från Gotland.

Ministern sa: ”Politiken inom området utformas inte utifrån ett enskilt projekt utan snarare enligt hur utsläppsminskningar kan genomföras på ett effektivt sätt i hela industrin. I industrin är frågan inte om omställningen ska genomföras utan hur den genomförs så att företagen kan fortsätta investera, exportera och samtidigt bidra till stärkt försörjningsberedskap.”

Det här förstår jag, och det är alldeles utmärkt att politik inte utformas utifrån ett enskilt projekt. Men när bolaget i fråga står för lejonparten av produktionen av cement, och insatsvaror som exempelvis cement är vitala för vårt lands försörjningsberedskap, blir det likväl högintressant hur regeringen föreställer sig att omställningen i så fall ska ske och under vilka premisser. Det är inte heller ovanligt att andra EU-länder stöttar projekt för koldioxidinfångning, och det vore välgörande om även Sverige gjorde det.

Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi ska inte diskutera en enskild ansökan i detalj, men jag tror ändå förståelsens skull för dem som lyssnar via tv eller försöker förstå här i kammaren att vi kan titta på vad man har bett om och vad som finns att tillgå av stöd.

Det kan vara bra att veta att den ansökan som kom in låg på 7,9 miljarder kronor. Det är många svenska kronor. Under den period som man har sökt stöd för finns sammantaget ungefär 1,8 miljarder kronor tillgängligt i Industriklivet för alla projekt. Man har alltså kommit in med en ansökan för ett enskilt projekt som många gånger överstiger det samlade värdet som finns för att stötta många olika typer av projekt inom industrins omställning.

Enligt Energimyndigheten skulle de 7,9 miljarder som man ansökt om motsvara 40 procent av företagets totala investering. Det innebär att svenska skattebetalare skulle stå för en väldigt stor del av det projektet. Då ska vi komma ihåg att statligt stöd redan har getts till förstudie och designförberedelse på Slite, som ett sätt att markera värdet av detta.

Företaget pekar också tydligt på ett finansieringsgap uppskattat till hela 11 miljarder kronor. Där har man, enligt Energimyndigheten, räknat med drygt 3 miljarder i ett framtida stöd i ett Contracts for Difference-upplägg – det är ett statligt stöd och ett sätt för staten att vara med och plocka ned risken på större kapitalintensiva projekt. Sådana används runt om i Europa och för den delen även i världen. Det är bara det att man vilar sin kalkyl på ett Contracts for Difference-upplägg, som över huvud taget inte finns i Sverige för den typen av projekt. Det finns inga beslut, inga regler och inga avsatta medel.

Herr talman! Man behöver alltså bena lite i detta. Det är viktigt för förståelsen att veta att Sverige har omfattande system för att stötta industrins investeringar i omställning. Men jag tror att vi ska vara otroligt

varsamma med att staten ska bli något slags mecenat åt enskilda storföretag.

I andra sammanhang hör vi tung kritik från oppositionen mot att privata bolag går med vinst. Jag vill att alla företag ska gå med vinst. Det är ett friskhetstecken och tecken på att man har en sund och bra verksamhet och lyckas med det man gör. Men när vi ska använda hårt arbetande svenska mammors och pappors inbetalade skatt på sin lön för stora projekt ska vi vara väldigt varsamma.

Nog finns det stödssystem. Men det är svårt för våra myndigheter att hantera ansökningar som vida överstiger totalbeloppet på de investeringsmedel som finns. Mig veterligen har Socialdemokraterna inte heller aviserat någon ny policy eller inriktning eller andra belopp för Industriklivet i sin budget.

Anf. 4 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Jag hör vad ministern säger, men det blir likväl något av ett mysterium att vi har hamnat här. Det är också häpnadsväckande att det blir Socialdemokraternas klimatpolitik vi ska diskutera. Det är ju regeringen som är svaret skyldig. Hur ska vi ställa om svensk industri?

Jag tror att det är förödande att ett enormt CCS-projekt vid en av Sveriges enskilt största utsläppspunkter har satts på paus. Det jag vill veta i dag är hur ska vi göra i stället. Jag hör vad ministern säger. Ja, 7,9 miljarder är enorma belopp. Men hur ämnar regeringen främja omställningen av industrin? Risken är att svensk cementindustri inte längre finns om några år, eftersom omställningen kommer att ske någon annanstans och jobben kommer att flytta någon annanstans. Vad är priset för god försörjningsberedskap? Vad är prislappen på det?

Jag undrar också om Contracts for Difference. Det kommer upp i snart sagt varenda klimatdebatt, oavsett om vi pratar om flygets eller cementindustrins omställning. Även om det inte finns här i dag vore det intressant att få höra vad regeringens ingång är när det gäller Contracts for Difference. Är det ett system som är värt att pröva eller inte?

Jag förstår att vi inte ska diskutera enskilda projekt här i kammaren. Det var därför jag i min interpellation försökte bredda frågan och inte uttryckligen nämna bolaget i fråga. Det här handlar nämligen om något mycket större än Heidelberg Materials, mig eller Ebba Busch. Det handlar om omställningen av svensk industri.

Även om vi har lite olika ingångar är min bild ändå att näringsministern, precis som jag, vill att industrin ska gå i bräsch för den gröna omställningen. Delar av industrin står verkligen och stampar. Man vill göra annorlunda och göra skillnad. Men man behöver känna att staten går vid sidan om, att man krokarm för omställningen. Det är här det glappar nu. Det är här vi har tappat taget.

Jag förstår att det blir nej om projektpengarna är avsatta i en viss omfattning och det ansökta beloppet vida överstiger det som finns i potten. Men då blir frågan: Hur gör vi i stället? Finns det något annat sätt att stötta omställningen av svensk cementindustri och främja tillgången på hållbart producerad cement inom ramen för totalförsvaret?

Jag hör inte vad svaret är. Jag hör att svensk industri står och stampar och vill ställa om och att regeringen vill främja den rörelsen. Men hur?

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

Här har vi en av Sveriges enskilt största utsläppspunkter. De hårt arbetande kvinnorna och männen som Ebba Busch refererar till finns också hemma hos mig. De jobbar på fabriken i Slite. Det är deras jobb vi pratar om. Kommer deras jobb att finnas kvar i framtiden? Kommer de att vara en del av gårdagens eller morgondagens industri? Det är det vi diskuterar här i dag, och det är de frågorna som jag vill ha svar på.

CCS-tekniken är ärligt talat världens chans. Jag förstår inte varför vi inte tar den.

Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag vill slå fast några saker. Jag vill först komma tillbaka till Gotlands betydelse, som Hanna Westerén markerade. Den som inte såg Gotlands stora värde i den politiska debatten tidigare, för fem år sedan, har sannerligen fått en ändrad syn nu. Här är vi helt överens. Gotland är centralt för Sverige ur många olika perspektiv, till att börja med i sin egen rätt. Det är en del av Sverige, och vi har svenska medborgare på Gotland.

Även utifrån ett försvarsperspektiv är det nu många som har förstått Gotlands betydelse, i ett helt annat perspektiv än tidigare. Därmed har man också fått en annan syn på infrastrukturen: möjligheterna att ta sig till och från Gotland, förbindelserna med fastlandet och frågan om kabeln. Vi har äntligen fattat beslut om att ta tag i elförsörjningen ur det perspektivet. Vattenförsörjningen har vi diskuterat tidigare här i kammaren och så vidare.

Tack och lov är det många som har fått det uppvaknandet, som Hanna Westerén knappast har behövt. Det är bra. Det kan vi båda välkomna.

Gotland är också viktigt ur cementperspektivet. Jag är glad att den förra regeringen vågade visa handlingskraft, som var ganska oortodox, i fråga om att förordna fram en lösning på det väldigt allvarliga hot som förelåg mot cementproduktionen på Gotland för några år sedan.

Vi delar också synen på behovet av att bana väg för tunga industriinvesteringar framåt. Vi står bakom industrins omställning. Vi ser värdet av CCS. Flera andra projekt är också på gång i Sverige, och vi stöttar dem. Vi har också stöttat Sliteprojektet redan tidigare. Men vi kan inte fatta beslut som förutsätter pengar som inte finns och stödssystem som inte är beslutade.

Då väcker Hanna Westerén frågan: Finns det något annat man kan göra framåt? Vi tittar lite på vilka andra bra modeller vi har, som vi tycker har fungerat bra i Sverige och som har folklig legitimitet. När vi har tryckt på med skattemedel i andra stora industriprojekt undrar nämligen en hel del medborgare, med rätta, hur vi värnar medlen. Hur värnar vi pensionspengar? Hur värnar vi de här slantarna, som jag inte ser som våra även om staten förvaltar dem? Vi behöver bli bättre på att våga göra de utvärderingarna.

Vi tittar nu på diskussionerna om utsläppshandel. Kanske kan man tänka sig att CFD är något som man skulle kunna pröva i relation till det. Men det är ännu i sin linda, och vi följer det i andra länder för att se om det skulle kunna vara aktuellt för Sverige.

När jag pratar med näringen står det klart att det gör skillnad från ett näringslivsperspektiv vad vi slår fast ur ett beredskapsperspektiv och när det gäller tillståndprocesserna.

I den första delen har vi nu, som sagt, beslutat om en ny beredskapssektor. Det kommer att göra skillnad. Nu kartläggs kapacitet, och ansvar fördelas: Vem gör vad med vilka resurser och på vilka villkor när Sverige behöver ställa om till kris- och krigsorganisation? Jag är övertygad om att detta kommer att ha påverkan här, men det är ännu för tidigt i processen.

Det andra handlar om att vi nu behöver kroka arm, och här hoppas jag på Socialdemokraternas stöd, för att prioritera att korta de långa och komplexa tillståndprocesserna. En snabbare och mer förutsägbar prövning är det man främst pekar på från den tunga industrin.

Anf. 6 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Ministern lyfter Gotlands betydelse, och det är klart att man som gotlänning alltid blir lite glad och varm av det.

Det handlar inte bara om Gotland i sin egen rätt med allt vad det står för, utan det jag vill poängtera är att Gotland – trots att det är så litet – ju står för en resurs som är viktig för Sverige. Det här är cement som försörjer Gotland många gånger om, men det är också cement som står för lejonparten av det svenska behovet. Jag tycker därför att det vore klädsamt om den industrin fick förutsättningar att ställa om.

Ebba Busch pratar om ett uppvaknande, och jag välkomnar verkligen detta uppvaknande kring Gotlands strategiska läge i Östersjön. Men det genererar också, anser jag, en ökad vaksamhet över de resurser som vi sitter på, och jag skulle därför önska att Ebba Busch ytterligare utvecklar vad detta uppvaknande spelar för roll. Svensk cementindustri ligger till stora delar på Gotland. Hur främjar man då att vi kan ha kvar den typen av cementproduktion?

Vi har nu fått ja till fortsatt brytning på Gotland. Vi har kommit igenom många instanser och fått grönt ljus för en säker brytning på Gotland. Men så kommer det här hacket i kurvan som gör att vår framtidstro sätts lite på vänt. Det är ganska många orosmoln som hopar sig över Gotland just nu, och därför skulle det vara så välgörande med ett positivt besked, en riktning, en väg framåt. Men det är inte vad jag får av Ebba Busch i dag; det låter i stället som teorier om vad vi skulle kunna göra, och vi behöver långt, långt mer än så.

Jag kan bara beklaga att vi nu står i begrepp att missa ett tungt och viktigt godståg för Sverige, för det är det som håller på att hända.

Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för interpellationen och för att Hanna Westerén med sitt engagemang lyfter frågan här i kammaren.

Jag tycker att det är ett tydligt svar att detta kommer att vara prioriterat när vi nu får ett helt annat sätt att förhålla oss till beredskapsfrågorna. Nu till skillnad från tidigare stipulerar vi tydligt och slår i fredstid fast hur produktion, byggande och leveranser ska kunna fungera vid kris, höjd beredskap och krig. I den här sektorn pekas samhällsviktiga varor och tjänster ut. Kalk och cement är en avgörande del av detta, och kapaciteten kommer att kartläggas och ansvar fördelas.

Vi är nu mitt uppe i processen med att se till att detta värderas på det sätt som det borde, så vi är långt förbi orden om att det här är viktigt och att vi borde göra någonting åt det.

Vad gäller den andra delen vill jag ändå höja ett varningens finger. Om den svenska politiska debatten blir att alla stora omställningsprojekt kräver statliga medel kommer medlen att ta slut, detta i ett läge där vi behöver ha mycket medel till vårt försvar och totalförsvaret som helhet. Vi ska nå 5 procent av bnp till 2030. Det är den linje som vi har satt. Vi ser också att mycket av det som håller tillbaka näringsinvesteringarna handlar om vår egen byråkrati och om riksintressen som ligger på varandra där det inte är tydligt vad som är det avgörande som ska värderas in vid beslut.

Nu är vi på god väg att börja städa upp i detta och sända en tydlig signal om att vi ska bana väg för industrietableringarna. Det är rätt och riktigt för vår konkurrenskraft, för vår tillväxt och även för vår säkerhet.

Tack för debatten och god jul!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:150 om statsministerns ansvar för regeringens agerande

Anf. 8 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Eva Lindh har frågat statsministern varför statsministern inte väljer att själv ta debatten i frågor som rör hans eget ansvar för regeringens agerande, hur statsministern ser på risken att statsråds och statssekreterares aktieaffärer skadar förtroendet för regeringen och om statsministern avser att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att gällande regler för aktieinnehav och jäv följs.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Jag svarar på interpellationen eftersom jag har ansvar för finansmarknadsregleringen, där lagen (2018:1625) om skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument ingår. Jag svarade även på en interpellation med liknande frågor i slutet av augusti.

Statsråden och statssekreterarna ska enligt den lag jag nyss nämnde och beslut som fattats med stöd av lagen anmäla sina finansiella instrument och i övrigt följa lagen. Detta syftar till att stärka allmänhetens förtroende för dem. Det ska framhållas att inga otillbörligheter har klarlagts när det gäller statsråds eller statssekreterares aktieaffärer.

Utöver lagen och förordningen (2018:2014) om skyldighet för vissa offentliga funktionärer att anmäla innehav av finansiella instrument finns inom Regeringskansliet närmare riktlinjer för hur anmälningarna ska göras. För statsrådets och statssekreterarnas anmälningar av finansiella instrument sammanställs en förteckning över deras innehav samt förändringar av dessa. Förteckningen är offentlig och tillhandahålls allmänheten för insyn och granskning.

Inom Regeringskansliet finns också riktlinjer och rutiner för hur intressekonflikter och jäv ska hanteras och anmälas.

Statsråd och statssekreterare har också åtagit sig att till Regeringskansliet anmäla och låta förteckna bland annat tidigare anställningar och uppdrag samt näringsverksamhet i bolag. Även dessa anmälningar sammanställs i en förteckning som är offentlig och tillhandahålls allmänheten.

Det är viktigt att fortlöpande se över de regler och rutiner som finns, bland annat för att undvika att det uppstår intressekonflikter. Rättschefens kansli i Statsrådsberedningen fick i våras i uppdrag att göra en översyn av promemorian om innehav av finansiella instrument (SB PM 2019:3).

Den reviderade promemorian, som beslutades den 8 december 2025, innehåller ett nytt kapitel om riskerna för jäv och andra intressekonflikter vid innehav av finansiella instrument.

Översynen innebär inte att möjligheten för statsråd att inneha finansiella instrument har ändrats. Att statsråd kan äga finansiella instrument och är anmälningsskyldiga för sina innehav har gällt sedan lång tid. Syftet med revideringen är framför allt att framhålla riskerna för jäv och andra intressekonflikter och att ge ett tydligare och bättre stöd i de överväganden som löpande måste ske vid innehav av finansiella instrument.

Anf. 9 EVA LINDH (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag återkommer till det.

Förtroendet för den svenska regeringen är i och med det som har uppdragats allvarligt skadat. Under det senaste året har vi sett en rad avslöjanden om statsråds och statssekreterares aktieaffärer, som på ett djupt orovande sätt undergräver tilliten till regeringsmakten och till den förvaltningskultur som länge kännetecknat Sverige, en kultur byggd på öppenhet, opartiskhet och ansvar.

Regeringen fattar beslut som påverkar marknader, företag och enskilda människors ekonomi. Därför finns tydliga regler för att förebygga jäv och intressekonflikter, krav på redovisning av aktieinnehav, krav på att anmäla jäv och krav på att avstå från beslut som kan gynna egna ekonomiska intressen. Det är inte formaliteter utan fundament för demokratin.

Trots detta har vi nu sett ett mönster av regelöverträdelse och bristande omdöme på högsta nivå. Det handlar inte om enstaka misstag. Det handlar om upprepade fall där statsråd och statssekreterare har köpt aktier i bolag som direkt eller indirekt påverkas av deras egna beslut, ibland samma dag som besluten fattas och ibland utan att innehaven ens anmäls.

Statsminister Ulf Kristersson lovade vid sitt tillträde att alltid sätta sak före särintresse. De avslöjanden som har kommit visar dessvärre motsatsen. Än mer allvarligt är statsministerns ovilja att själv ta ansvar i debatten.

När jag tidigare har ställt interpellationer i den här frågan har statsministern valt att inte svara. I stället har Niklas Wykman svarat och skickats fram. Men frågan handlar inte om teknikaliteter i ett regelverk. Den handlar om statsministerns ledarskap och hans ansvar för regeringen och för den kultur som präglar Regeringskansliet.

Det är statsministern som utser sina statsråd. Det är statsministern som ytterst ansvarar för deras omdöme. Det är statsministern som ska stå till svars när förtroendet för regeringen skadas. Det var därför jag begärde den här debatten med statsministern. Därför är det djupt problematiskt att han återigen inte är här. Tystnaden är inte neutral. Den signalerar svagt ledarskap i en tid när Sverige behöver motsatsen.

Jag riktar ingen personlig kritik mot det statsråd som nu står här i kammaren. Men låt oss vara tydliga: statsrådet är inte statsminister. Statsrådet bär inte det yttersta ansvaret för regeringen och dess förvaltningskultur. Ändå är det finansmarknadsminister Wykman som förväntas svara på frå-

gor om statsministerns förtroende för sina statsråd och statssekreterare. Det är faktiskt anmärkningsvärt.

Jag vill ändå tacka för en del av det som finansmarknadsminister Wykman sa här i sitt svar, det vill säga att man nu har sett över det som jag har frågat om. Jag hoppas ändå att det här ska räta upp saker och ting, att det ska bli tydligare och att inte felaktigheter ska ske i framtiden.

Anf. 10 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag lyssnar på Eva Lindh. När det kommer till sakfrågan verkar vi dessbättre vara överens. Det ska vara tydliga regler som ska gälla, och man ska följa de reglerna. Sverige ska präglas av öppenhet, transparens och insyn.

Det vi kanske har lite olika mått av är väl självkritik eller reflektion. Det är kanske inte så snyggt av Eva Lindh att låtsas som om det är första gången det här diskuteras, eftersom Eva Lindh har engagerat sig djupt i den här frågan.

Det skulle kanske vara befriande för alla som lyssnar på debatten, efter en höst av många skandaler i Socialdemokraterna, att höra vilka fall i tidigare regeringar som Eva Lindh har agerat på eller reagerat på då det har varit offentlig diskussion om detta.

Finns det något fall från tidigare regeringar som Eva Lindh skulle vilja peka på där det har förts en diskussion om detta? Det skulle givetvis stärka Eva Lindhs trovärdighet väldigt mycket om det också fanns sådana exempel att peka på.

Eva Lindh säger också att det är ett mönster av regelöverträdelser, om jag hörde ledamoten rätt. Det vore också bra för dem som lyssnar på detta att få höra vem det är som har gjort den bedömningen.

Eftersom ledamoten säger att det har skett regelöverträdelser har väl ledamoten också en uppfattning om vem det är som har gjort den bedömningen. Är det någon särskild institution, eller är det bara ledamoten själv som gör den bedömningen? Det kunde vara bra att få svar på den frågan. Det skulle klargöra lite grann.

Vårt svar är väldigt tydligt om detta. Efterlevnadsinstruktionerna om detta har uppdaterats, vilket har efterfrågats av Eva Lindh. Jag tackar för berömmet för att vi har gjort det arbetet.

Eftersom Eva Lindh talar om ett mönster undrar jag vilka fall i tidigare S-regeringar som hon särskilt har fäst vikt vid då det har förts offentliga diskussioner om detta.

Eftersom Eva Lindh säger att det har skett regelöverträdelser undrar jag vem som har gjort den bedömningen. Det kunde vara bra att få tydlig information om det.

Herr talman! Slutligen: Vi har ofta den ordningen att det är det statsråd som ansvarar för ett område eller ett regelverk som svarar på frågorna. I det här fallet är det jag som är ansvarig för reglerna, och därför svarar jag på frågorna.

Anf. 11 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det verkar vara två saker som går igen i finansmarknadsministerns debatter. Vi har tidigare haft debatt om detta och om andra saker.

En sak är att finansmarknadsministern verkar gilla väldigt mycket att ställa frågor till den som ställer frågan. I en av våra debatter har någon räknat ut att finansmarknadsministern ställde femtio frågor till mig under en enskild interpellationsdebatt.

Det är ändå ett märkligt förfarande. Interpellationsdebatter handlar om oppositionens möjligheter att ställa frågor till statsråd och till regeringen. Det handlar inte om att statsråd ska ställa fler frågor till oppositionen, till riksdagsledamöter än vad riksdagsledamöter ställer till statsrådet och regeringen. Det är väldigt märkligt.

Det andra som är väldigt tydligt i finansmarknadsministerns egna sociala medier är att han älskar att dra upp saker som Socialdemokraterna har gjort. Det handlar om tidigare ageranden och politik. Men nu måste väl ministern ändå börja ta ansvar för sin egen politik? Han måste svara på de frågor som en riksdagsledamot med rätta får, kan och bör ställa till regeringen.

Åter till frågan. Vi hade en debatt om aktieköpen redan i augusti. Då svarade finansmarknadsministern på en del av de frågor som jag ställde. Den här debatten är mot bakgrund av aktieköpen. Men den fråga som jag har ställt är vad statsministern anser och om han har förtroende för de statsråd och de statssekreterare som uppenbarligen inte har följt reglerna som ändå finns.

Problemet är större än enskilda affärer. Antingen är regelverket ottydligt eller så följer inte statsråd och statssekreterare de regler som gäller. Finansmarknadsministern har här ställt frågor om vad tidigare socialdemokratiska ministrar eventuellt har gjort. Jag kan svara på frågan om vad som har hänt här.

Det är bland annat att ministrar, det vill säga statsråd, inte har anmält jäv när man har fattat beslut om frågor som berör det som man själv har aktieinnehav i. Det har gjorts en gång, vad jag har kunnat läsa mig till – en enda gång, trots att beslut som berör de egna aktieinnehaven har fattats vid ett flertal tillfällen.

Vad handlar det om? Det handlar om ministrar och statssekreterare som har handlat med aktier i bolag som direkt påverkats av ministrarnas politiska beslut. Flera har underlåtit att anmäla aktieinnehav och flera har deltagit i beslut trots uppenbara jävrisiker.

Bedömer statsrådet att allt det här har skett enligt de regler som finns? Det är min fråga, och den kan jag ändå ställa här. Eftersom jag inte kan ställa frågan till statsministern om hans förtroende och om han tycker att det behöver göras någonting kan den minister som är här väl ändå svara på om det här är rimligt och rätt.

Anf. 12 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Låt mig börja med att svara på en fråga jag noterade. Har statsministern förtroende för sina statsråd? Svaret är ja, och statssekreterarna har rimligtvis sina statsråds förtroende. Förtroende gäller fram till dess att något annat meddelas. Det är klara och tydliga svar.

Herr talman! Det blir nog lite rörigt för den som lyssnar. Ibland behöver man ställa frågor till varandra för att förstå vad det är man pratar om. Jag frågade vems bedömning det är att det har skett regelöverträdelser. Är det någon som har gjort denna bedömning, eller är det Eva Lindhs helt

egna bedömning att det har skett sådana? Det kan Eva Lindh säkert svara på.

Vi har ju annars olika typer av ordningar för att granska hur regler efterlevs. Det handlar om konstitutionsutskottet, myndigheter och andra. Det är så vi normalt sett organiserar vårt samhälle, vår demokrati och vår rättsstat – med olika typer av institutioner som prövar, bedömer, dömer och på annat sätt tar ställning till regelefterlevnaden.

Det är inte så mycket av egen personlig nyfikenhet som jag ställer frågan utan snarare utifrån den öppenhet, transparens och tydlighet som ska prägla Sverige och svensk demokrati. Eva Lindh och jag verkar ju dela uppfattning om det senare. I denna anda av vilja till öppenhet och transparens är det såklart bra om Eva Lindh kan vara tydlig med vem det är som har gjort bedömningen av de regelöverträdelser hon hänvisar till. Är det Eva Lindh själv, eller är det någon annan som har gjort bedömningarna? Det tror jag vore bra att få svar på.

Eva Lindh engagerar sig i de här frågorna på ett intensivt sätt, och jag tror att många då tänker sig att hon givetvis har gått till botten med detta och utrett vad som har gällt förut och vad som har hänt.

Intentionen och trovärdigheten bakom kritik mot andra stärks ofta om man har en lite mer holistisk syn och gör en helhetsbedömning. Om jag förstår Eva Lindh rätt värnar hon varmt om öppenheten och transparensen och demokratins funktionssätt, och det är ambitioner som jag fullt ut delar.

Jag undrar därför intresserat vilka tidigare fall som Eva Lindh har fäst särskild uppmärksamhet vid. Är Eva Lindh bara intresserad av transparens- och pålitlighetsfrågorna när det är andra man kan kritisera, eller finns det tidigare fall som också har fångat Eva Lindhs intresse? Det påverkar troligtvis lyssnarnas bedömning av engagemanget i frågan.

Jag uppskattar genuint de syften som Eva Lindh säger sig ha. Därmed har det också utförts ett arbete, som jag redogjorde för i mitt ganska långa och utförliga svar. Jag är övertygad om att Eva Lindh har fått ta del av det också skriftligen så att hon har kunnat bedöma och analysera det. I svaret har det gjorts förtydliganden av ämnet.

En debatt och en diskussion är ofta sådan att man behöver fråga varandra vad man egentligen menar och avser. Mina båda frågor består därför, och de är alltså inte 50 utan 2.

Vem har bedömt regelöverträdelserna? Är det Eva Lindhs egen bedömning, eller är det någon annan person eller institution som har bedömt dem?

Slutligen: Finns det andra historiska fall i tidigare regeringar som Eva Lindh har engagerat sig i eller intresserat sig för?

Anf. 13 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det finns tydligen en viss förbättringspotential i alla fall när man kan gå från 50 till 2 frågor.

Jag ska svara på frågorna, och jag ska också tacka för svaret. Statsrådet säger att statsministern har förtroende för sina ministrar. Jag hoppas då att statsrådet har fått detta besked direkt från statsministern. Eller bygger detta på antaganden? Tystnad från statsministern kan, som vi vet, tolkas på många sätt.

Som svar på finansmarknadsministerns fråga kan jag säga att detta uppenbarligen är statsrådets eget ansvarsområde, så jag tror att han själv kan

läsa att det inte bara är Eva Lindh som har gjort bedömningen att detta inte verkar följa reglerna. Han kan titta på det underlag som finns.

Finansmarknadsministern frågar vad som har hänt tidigare. Jag kan bara konstatera att statsminister Löfven uppmanade sina ministrar att inte äga aktier för att undvika intressekonflikter. En del statsministrar tar tag i saker, och andra statsministrar gör det inte.

Det som är så frustrerande är att statsministern inte svarar vare sig på journalisters frågor eller på en helt rimlig fråga från en riksdagsledamot om huruvida statsråden har hans förtroende och om han ämnar göra något eftersom han har ansvar för regeringen.

Jag kan ge ytterligare ett exempel. I Norge tog statsministern sitt ansvar när detta hände, och han lät sin minister avgå. Jag säger inte att detta är något som statsminister Kristersson borde göra; jag säger bara att han borde svara över huvud taget.

Här möts vi av tystnad, av frånvaro och av att statsministern gång på gång håller sig undan när frågor om ansvar ställs. Statsministern är inte bara finansmarknadsministerns statsminister, utan han är också min statsminister. Man kan förvänta sig svar.

Anf. 14 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Tack, Eva Lindh, för debatten! Jag uppskattar ditt engagemang för transparens och öppenhet i vår svenska demokrati.

Herr talman! Jag blir dock lite bekymrad när engagemanget inte har sträckt sig så pass långt att Eva Lindh har kunnat notera ett enda misstag som någon socialdemokrat någonsin tidigare har gjort. Det gör att den som lyssnar skulle kunna missförstå Eva Lindhs intention och tro att det inte handlar om engagemanget för öppenheten och transparensen utan bara om att man vill ha någon form av partipolitiskt taktiserande.

Jag tycker allmänt att frågorna om öppenhet, transparens och värnandet om vår demokrati bör höja sig över det och vara lite större än så. Jag tycker att Eva Lindhs efterforskningar på området hade kunnat leda henne till åtminstone något fall där man hade kunnat uppmärksamma också självkritik.

Jag tror att det är väldigt viktigt att ha ett reflekterande förhållningssätt så att man kan se fel och brister både hos sig själv och hos andra för att sedan kunna kliva fram och lösa problemen och åtgärda dem. Om man bara kan se fel hos andra tror jag, herr talman, att man har svårt att åtgärda de problem som Sverige emellanåt har.

Jag frågade också efter källan för bedömningen av de fel som Eva Lindh säger sig veta har begåtts. Är det Eva Lindhs egen bedömning, eller är det någon annans? Det framgick inte något tydligt svar på den frågan.

Vi har förtydligat reglerna. Sverige ska präglas av öppenhet och transparens. Ministrar i en svensk regering har alltid statsministerns förtroende.

Med detta vill jag önska Eva Lindh och alla som lyssnar god jul och gott nytt år. Jag hoppas att vi i julanda kan se både förtjänster hos andra och brister hos oss själva. Det är en bra start för att kunna föra Sverige framåt, för att göra världen bättre och för att göra människors tillvaro tryggare och bättre.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:62 om generella alkoholförbud på skyddade boenden

Anf. 15 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Helena Vilhelmsson har frågat mig om jag anser att det är rimligt att skyddade boenden inte får införa generella alkoholförbud, hur jag ser på konsekvenserna för ideella aktörer som nu riskerar att inte kunna fortsätta sitt arbete och om jag avser att ta initiativ till en översyn av regelverket för skyddade boenden så att dessa ges samma möjligheter som andra institutioner att upprätthålla en trygg och drogfri miljö.

Som statsråd kan jag inte uttala mig i ett enskilt ärende. Jag kan dock konstatera att ett skyddat boende som nekats tillstånd med hänvisning till ett alkoholförbud har överklagat beslutet och att frågan för närvarande är föremål för rättslig prövning.

Jag vill framhålla att regeringen noga följer frågor kring skyddat boende. Barn och vuxna i dessa boenden är en särskilt utsatt grupp.

Mot bakgrund av detta har Statskontoret fått i uppdrag att följa upp och analysera effekterna av de lagändringar som trädde i kraft våren 2024 och som syftar till att stärka rättigheterna för barn och vuxna i skyddat boende. I uppdraget ingår bland annat att lämna förslag på hur regeringen kan utveckla den strategiska styrningen i det fortsatta arbetet med reformen samt att lämna förslag på lämpliga åtgärder för att säkerställa att syftet med reformen uppnås. I uppdraget ingår också att särskilt analysera regelverkets effekter för idéburna aktörer. Uppdraget ska delredovisas senast den 29 maj 2026 och slutredovisas senast den 10 december 2027.

Som ett led i uppföljningen av reformen i fråga om skyddat boende har regeringen även tagit initiativ till en serie rundabordssamtal med berörda aktörer. Samtalen sker halvårsvis, och det senaste samtalet hölls den 14 oktober i år.

Anf. 16 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

I min interpellation nämner jag Talita, en ideell organisation som i över två decennier har hjälpt kvinnor att lämna prostitution, människohandel och andra former av exploatering och gjort detta med erkänt framgångsrika resultat. I höstas nåddes vi av beskedet att Talita och flera andra boenden av Inspektionen för vård och omsorg nekats tillstånd att fortsätta bedriva skyddat boende, med hänvisning till att ett generellt alkoholförbud skulle utgöra ett ingrepp i den personliga integriteten.

Det känns minst sagt lite farsartat. Man kan ju fråga sig vad som är mest integritetskränkande – att befinna sig i ett fängelse utan murar, i ett hem där ens man utövar våld och kontroll, eller att få skydd på ett boende där det inte får förtäras alkohol.

Jag tycker att detta är ett uttryck för en stelbent tillämpning av lagstiftningen, där individens rätt att dricka alkohol väger tyngre än individens rätt till trygghet och återhämtning.

Att erbjuda en trygg och drogfri miljö är dessutom inte detsamma som att kräva nykterhet. De som bor på skyddade boenden får ju exempelvis konsumera alkohol på andra platser än just boendet där de har dessa regler.

Det här väcker frågor, särskilt som andra boenden, exempelvis för vård och behandling, får ha generella alkoholförbud.

Ministern svarar att hon inte kan prata om ett enskilt ärende, men det har jag heller inte frågat om. Jag har frågat om hon tycker att det är rimligt att skyddade boenden inte får införa generella alkoholförbud. Jag vill påstå att det finns så pass många exempel på skyddade boenden som nekas tillstånd på grund av detta att det inte längre är ett "enskilt ärende" utan ett system, en princip.

Därför är det också lite nedslående med svar i stil med att ett nekande beslut är överklagat och att frågan för närvarande är föremål för rättslig prövning. Det är förstås bra att det är så. Jag står för den rättsprincip vi har i Sverige. Men min fråga till ministern blir: Tycker ministern att det är okej att samhällets ansvar för skydd av utsatta, misshandlade kvinnor ska avgöras i rättsliga instanser? Det tar oändligt med tid och resurser – att först skriva ansökan om tillstånd till Ivo, sedan överklaga ett negativt beslut och sedan vänta på dom – i stället för att tid och resurser läggs på skydd av kvinnor. Jag tycker inte att det är rimligt.

Om inte heller ministern tycker det anser jag att regeringen ska gå in med all kraft på de sätt som är möjliga utan att det blir ministerstyrning – dialog, regleringsbrev, myndighetsinstruktion eller lagändring om så krävs – för att så fort som möjligt klargöra att det här kriteriet kanske inte riktigt är lämpligt och kanske inte riktigt var tanken med lagändringen.

Jag förstår att man hänvisar till utredningen, men den är klart först 2027. Det är jättelång tid kvar, och det kan komma mycket allvarligare effekter än dem vi ser i dag där flera boenden har fått tillstånd nekade och flera redan har fått stänga.

Hur ser ministern på de här konsekvenserna? Är svaret att vi ska vänta till 2027 års slut med att eventuellt vidta åtgärder? Eller anser ministern att det faktiskt snart är läge att dra i nödbromsen och göra vad man kan för att rätta till det här?

Jag tror inte att någon av oss tänkte att detta skulle bli resultatet. Det är inte bara det att det känns irrelevant med ett sådant här skäl till nekande, utan vi vet också att antalet kvinnor och barn av olika skäl, varav detta är ett, minskar på våra skyddade boenden.

Anf. 17 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten Helena Vilhelmsson, för engagemanget i den här otroligt viktiga frågan! Detta är en reform som jag värnar väldigt starkt.

Jag vill inledningsvis understryka att reformen inte handlar om alkoholförbud eller inte alkoholförbud. Det finns inget i lagstiftningen som hanterar just den delen. Vad lagstiftningen utgår från är att vi behöver ha ett bättre skydd för våldutsatta kvinnor och barn. Därför ska jag ta tillfället i akt och beskriva hur situationen såg ut innan den 1 april 2024, när lagstiftningen trädde i kraft.

Det var alltså så att precis vem som helst i Sverige kunde starta ett skyddat boende – precis vem som helst! Jag kan försäkra ledamoten att jag har hört lite för många berättelser om hur kvaliteten på många skyddade boenden har varit alldeles för låg och hur kvinnor som kommit från väldigt

traumatiserande förhållanden har befunnit sig i en situation som varit allt annat än trygg och säker.

Det är detta som gör att tillståndsplikten är så otroligt viktig och väsentlig för oss – att vi ska kunna hålla oseriösa och till och med kriminella aktörer utanför denna verksamhet och att vi även ska kunna förstärka kvaliteten. Alla skyddade boenden i Sverige har nämligen inte hållit hög kvalitet.

Nästa del i det hela är att barn bara har setts som medföljande till sina mammor – det är oftast mammor vi pratar om. En förkrossande majoritet av våra kommuner uppger också att de inte har kunnat erbjuda skolor till dessa barn. Vi har skolplikt i det här landet, som alla är väl bekanta med. Dock förtjänar det att understrykas att barn i sådana här utsatta situationer naturligtvis är i extra stort behov att få den viktiga skolgången. Skolgång och avslutad utbildning är en av de viktigaste preventionsfaktorer vi kan ge en ung människa.

Det som kanske på många sätt väcker mest uppmärksamhet är dock att det tidigare har varit möjligt för förövaren, om den personen också är vårdnadshavare, att fortsätta kräva umgänge även då barnet befinner sig i ett skyddat boende. De flesta människor som jag berättar detta för tror inte att det är sant att vi hade denna ordning i Sverige fram till den 1 april förra året. Det har alltså varit möjligt för en våldsam förövare att fortsätta ha umgänge med sitt barn.

Som alla förstår har detta lett till att skyddade boenden har röjts, då barnet inte har kunnat stå emot förövaren, men framför allt till att kvinnor har lämnat sina skyddade boenden, eller kanske inte ens åkt dit från början, för att åtminstone kunna skydda barnet via sig själva.

Ordningen i att vi fick denna lagstiftning på plats hoppas jag att vi alla kan ställa oss bakom.

Sedan kan man konstatera att det är väldigt sällan alla delar i en stor reform faller på plats direkt. Det var därför jag tog initiativ till något ganska ovanligt: Vi har alltså haft tre rundabordssamtal med uppföljning sedan den här lagstiftningen kom på plats.

Redan efter ett halvår hade vi det första rundabordssamtalet där vi tog del av en rad frågor, som vi också direkt svarade på med olika uppdrag. Jag ska gärna återkomma till det i nästa anförande.

Vi sitter alltså inte på händerna och väntar från regeringens sida, utan vi arbetar konsekvent för att se till att syftena med den här lagstiftningen ska uppnås.

Anf. 18 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman! Jag kanske missade att säga inledningsvis att Centerpartiet självklart står bakom den här reformen. Det gjorde i stort sett alla partier. Det är ingen tvekan om det. Ministern hade kanske hunnit svara på frågorna om hon inte hade använt tre minuter till att understryka och förklara reformen.

Det är klart att det ska finnas en kvalitetssäkring av skyddade boenden. Barnen har ju kunnat leva i limbo, och faktum är att detta också har fått andra konsekvenser. I dag, i och med att barn ska få en egen placering, är det ett extra steg för många kvinnor att ta sig till familjerätten. Det har även lett till att antalet barn har minskat på många skyddade boenden. Att barnen inte alltid går i skolan har de skyddade boendena och kvinnojour-

erna lyft fram i många år. Det är inget nytt problem. Vi står alltså bakom reformen.

Jag förstår inte varför man inte snabbt kan identifiera problemet när samhället är dåligt på att idka myndighetsutövning eller på att idka kontroll när tjänster köps in. Oavsett om det handlar om ideella föreningar, kvinnojourer eller privata aktörer måste man ju kunna tala om vad det är man vill ha. När till exempel Skolverket gör kontroller ger de skolorna listor på vad de behöver göra och uppmanar dem att återkomma med svar inom ett antal månader innan de får fortsätta sin verksamhet. De här får ju inte ens starta.

Jag pratade så sent som i dag med en kommun utanför Stockholm. Där hade man fått nej på grund av otillräckligt antal högskolepoäng. Den rimliga reaktionen när vi beslutat om en lag och den ska implementeras borde vara att ge rimliga förutsättningar. Där kanske vi fallerar. Jag erkänner det. Vi tänker kanske inte på allt. Man kan inte över en natt tillskapa tillräckligt många högskolepoäng för att någon ska kunna vara föreståndare för en kvinnojour eller ett skyddat boende. Man måste få lite tid på sig.

Det har förekommit att man fått nej för att man inte hade personalresurser nog att ha en jourtelefon dygnets alla timmar. Men antalet jouramtal under ett år på icke bemannad tid hade varit två eller tre stycken. I det fallet hade man kanske kunnat säga att det kunde lösas på något sätt och att man sedan fick fortsätta med sin verksamhet. Nu kan man få anmärkning på grund av att det finns en toalett för lite.

Jag ställer mig frågan om Ivo utgår från samma premisser när de ska ge tillstånd för skyddade boenden som de gör för HVB-hem. De här kvinnorna behöver ju inte alltid vård; de behöver skydd. Varför verkar det som om man använder samma ansökningsprocess och tillståndsprcess för två olika verksamheter? Det är också mycket märkligt att det ska kosta så extremt mycket pengar att göra en ansökan.

Det här handlar om en myndighetsverksamhet som jag inte kan lägga mig i och kanske inte ministern heller. Men man ser ju att det slår fel, trots att tanken var god, och leder till någonting som inte är bra, alltså att skyddade boenden får nej och att skyddade boenden stänger. Stora områden i vårt land saknar tillgång till skyddade boenden nu. Hur ska kommunerna klara det? Kommunerna har fortfarande ansvaret för brottsoffer. Jag tycker att det är dags att regeringen drar i nödbromsen och gör en översyn av den här lagen. Vi kan inte vänta till 2027 års slut.

Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag är inte helt övertygad om att vare sig statsrådet eller interpellanten håller sig till ämnet generella alkoholförbud på skyddade boenden just nu. Men bevisa gärna att jag har fel.

Anf. 20 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Bekymret är att ämnet är kopplat till ett specifikt boende, och där pågår en rättslig process, vilket alltså omöjliggör för mig som statsråd att kommentera. Jag är tvingad att helt enkelt avvakta den rättsliga processen. Det är också vad jag gör.

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

Jag är glad att Centerpartiet och Helena Vilhelmsson står bakom den här reformen. Det finns delar i det ledamoten säger som gör att man kan bli tveksam till om så verkligen är fallet, men jag hoppas att ledamoten och Centerpartiet också står bakom att vi inte ska ha ministerstyre i det här landet. Det brukar det nämligen finnas synpunkter på i kammaren, och jag tänker att det möjligtvis kan finnas även i det här fallet. Därför är det viktigt att vi börjar med att se till att vi har fakta på bordet.

Ledamoten lyfte fram det faktum att färre barn är placerade. Ett av de viktiga uppdrag som är kopplat till både Statskontoret och Socialstyrelsen gäller placerade barn och unga. Ledamoten kanske missade att ta upp att antalet har fluktuerat under väldigt lång tid. År 2011 var det 3 200 barn. År 2016 var det 1 865 barn. Sedan, 2019, var det 6 200 barn. Som ledamoten vet var det här många år innan reformen infördes.

Ett av skälen till att Statskontoret och Socialstyrelsen nu har fått olika nya uppdrag kopplade till detta är att man ska få en större kunskap om varför antalet barn fluktuerar. Utgångspunkten för regeringen är att de barn och kvinnor som kommer till skyddade boenden eller som utsatts för våld ska ha ett optimalt skydd och stöd.

Det här med alkoholförbudet kollade jag upp med Ivo. Det handlar alltså om mindre än en handfull ärenden. Det vill jag inte säga för att förminska frågan, men det kunde låta på ledamoten som om det var en mycket större fråga. Det är alltså mindre än en handfull ärenden som hanteras kopplat till det här.

Det viktiga är att skyddade boenden verkligen omgärdas av de insatser som de här barnen och kvinnorna förtjänar och ska ha. Det har skett en ökning av andelen skyddade boenden som drivs av privata aktörer, som heller inte är kopplad till reformen. År 2012 var det endast 8 procent av de skyddade boendena som drevs i privat regi. År 2019 var det 37 procent, och år 2024 var det 47 procent. På tolv år har det alltså ökat på många olika sätt.

Men vad är då resultatet? Hur ser det ut i dag? Jo, vi har fått ett förbättrat utfall på många områden, vilket jag tycker är viktigt att konstatera utifrån ett kvalitetsperspektiv.

Det görs en säkerhetsplanering med vuxna och barn i samband med inflyttning och utflyttning. Det har skett i fler fall 2019–2024. Man upprättar genomförandeplaner för de boende, har skriftliga rutiner för hur insatser ska dokumenteras och följer upp de boendes uppfattningar. Vissa boenden tar även emot medföljande djur. Det har varit en stor fråga, och jag förstår det. Man vill ju inte lämna kvar sitt älskade husdjur, som kan vara en väldigt viktig del av livet och en stor trygghet. Det finns också skriftliga rutiner kring hot om våld och risk för våld i arbetsmiljön. Det har skett en rad förbättringar, och vi är måna om att de ska fortsätta.

Anf. 21 HELENA VILHELMSSON (C):

Herr talman! Vi står bakom lagstiftningen. Det råder ingen tvekan om det. Vi är inte för ministerstyre. Det var därför jag frågade på vilket sätt ministern för dialog med myndigheterna, för att felen eller de oväntade effekterna ändå ska kunna kommenteras och åtgärdas i väntan på utredningen som ska vara klar i slutet av 2027.

Jag håller helt med om att antalet barn har fluktuerat, men jag skulle nog våga säga att min samlade bedömning efter att ha pratat med jourer

och kommuner framför allt är att det inte har blivit bättre på senare tid med den här lagstiftningen. Det är tuffare, och det beror ju också på det ministern säger. Om man nu får säga att det är kris inom socialtjänsten påbörjades den långt innan lagstiftningen kom på plats.

Socialtjänsten har i mindre omfattning placerat på skyddade boenden. Det är åtminstone de signaler jag får. Om det beror på besparingar eller ej vet jag inte, men det har lett till att de skyddade boendena redan innan hade skral ekonomi. Olika regeringar har ändrat bidrag och skiftat förutsättningar för dem. De lever därför med kort planeringshorisont. Men det har inte gjort det bättre.

Om jag återgår till interpellationens huvudfråga får jag väl fråga ministern om även den handfull ärenden som nämndes. Om det så bara skulle vara ett ärende är det ett ärende för mycket. Hur ska man komma åt det faktum att en organisation som i årtionden haft en verksamhet med mycket hög kvalitet helt plötsligt får nej för att man har ett generellt alkoholförbud? Har ministern någon fundering om hur man kan föra en dialog med myndighet för att komma bort från detta? Och varför får HVB-hem ha generella alkoholförbud? Jag tycker inte riktigt att olika aktörer i vårt samhälle har samma förutsättningar.

Anf. 22 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Inledningsvis vill jag understryka att det sker en myndighetsdialog med regeringen och olika statsråd som är ansvariga för myndigheterna. Naturligtvis sker också en dialog med Ivo i olika sammanhang avseende denna reform.

Hela frågan blir i och med det specifika ärendet föremål för en rättslig prövning, som vi får avvakta. Vi får sedan se hur vi ska bemöta den.

I detta sammanhang vill jag peka på hur viktiga kvinnojourerna i Sverige har varit under många år och hur viktigt deras arbete och deras idoga och gedigna engagemang och kunskap om våld i nära relationer har varit. Det här gäller även arbetet med skyddade boenden. Därför är jag glad över att det även fortsättningsvis finns många starka kvinnojourer som verkar inom detta område.

Vi är måna om att det ska fortsätta, och därför har det under fyra år funnits möjlighet att söka specifika medel för kvinnojourer med skyddade boenden. Det har alltså funnits stöd för att de ska kunna leva upp till kvalitetskraven.

Vi har också gett uppdrag till en rad andra myndigheter. Eftersom kommunerna nämndes förtjänar också Upphandlingsmyndigheten att nämnas. Vi ser ett bekymmer där. Vi är också bekymrade över att vuxenhandläggare och barnhandläggare i kommunerna kommer fram till olika beslut. Det här är delar av de uppdrag som myndigheterna också har fått för att vi ska komma till rätta med det vi i dag ser och som gör att vi inte fullt ut kan leva upp till intentionerna.

I stora delar är vi nu på rätt väg för att säkerställa det som är viktigt, nämligen att ha en trygg miljö för människor som utsätts för våld i nära relationer.

Jag vill tacka ledamoten och önska god jul och gott nytt år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:102 om HVB-hemmen och den organiserade brottsligheten

Anf. 23 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Gustaf Lantz har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att motverka den organiserade brottslighetens ägande, vanvård och vinstuttag inom svensk ungdomsvård. Vidare har Gustaf Lantz frågat mig om jag och regeringen bedömer att det nu finns skäl att stänga ned HVB-marknaden.

Att oseriösa eller kriminella aktörer bedriver verksamhet med offentlig finansiering är oerhört allvarligt, oavsett vilken driftsform det handlar om. Det innebär att välfärdens resurser missbrukas, men framför allt innebär det att barn och unga riskerar att inte få den vård och omsorg de är i behov av och har rätt till. Det innebär också att dessa barn och unga riskerar att dras in i kriminalitet eller på annat sätt fara illa. Jag är fast besluten om att dessa aktörer ska stängas ute från omsorgen och att vårdkvaliteten ska säkerställas för alla placerade barn och unga.

Regeringen har agerat och fortsätter att agera kraftfullt för att förhindra att oseriösa aktörer bedriver hem för vård eller boende, HVB. Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, har genom sitt tillstånds- och tillsynsuppdrag en viktig roll i arbetet mot oseriösa och kriminella aktörer. Regeringen har givit Ivo flera uppdrag för att förbättra myndighetens förutsättningar att stärka och utveckla sitt arbete med att förebygga och motverka välfärdsbrottslighet. Ivo har även fått ett särskilt riktat uppdrag gällande tillsynen av stödboenden och HVB som tar emot barn och unga (S2024/01643).

Utöver nämnda uppdrag beslutade regeringen i maj om ett uppdrag till flera myndigheter att kraftsamla mot organiserad brottslighet i välfärden (S2025/01085). Uppdraget syftar till att bekämpa den kriminella ekonomin och stänga ute organiserad brottslighet från några av välfärdens mest brottsutsatta områden.

Vidare fattade regeringen i september beslut om propositionen *Skarpa verktyg till Inspektionen för vård och omsorg* (prop. 2025/26:15). I propositionen föreslås bland annat att tillstånd för verksamheter, till exempel för HVB, som har varit vilande under en längre period ska kunna återkallas och att det förtydligas att lämplighetsprövningen även ska omfatta den juridiska personen, vilket bedöms försvåra bulvanupplägg.

Regeringen har också gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder som stärker Ivos och kommunernas möjligheter att motverka oseriösa och kriminella utförare inom omsorgsmarknaden – Åtgärder för en sund omsorgsmarknad, dir. 2025:90. Utredaren ska bland annat analysera och ta ställning till om det behövs skärpta krav för tillstånd att bedriva verksamhet, om tillstånd ska kunna återkallas i fler situationer samt föreslå hur Ivo ska kunna ta del av uppgifter från misstankeregistret på ett ändamålsenligt sätt.

En viktig del av regeringens arbete är att förbättra möjligheterna för centrala aktörer att utbyta information. Regeringen har fattat beslut om propositionen *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse* (prop. 2024/25:180), där en ny bestämmelse föreslås som gör det möjligt för myndigheter och kommuner att under vissa

förutsättningar dela sekretessbelagda uppgifter om enskilda med varandra om det behövs för att bland annat motverka brottslig verksamhet.

Regeringen visar genom dessa åtgärder att frågan är av allra högsta prioritet. Jag vill också nämna kommunernas ansvar i detta. De har skyldighet att såväl noga följa vården av de barn och unga som vårdas i HVB som att följa upp verksamhet som de genom avtal har lämnat över till privata utförare.

Den brottslighet som Gustaf Lantz beskriver måste bekämpas med samhällets samlade förmåga. Men de HVB som i dag med hög kvalitet gör stor skillnad i utsatta barns liv måste få finnas kvar, oavsett driftsform. Detta är en fråga om kvalitet och barnrätt, inte om politisk ideologi. Jag är mån om att göra allt som står i min makt för att barn och unga i samhällets vård ska känna sig trygga och få en god vård.

Anf. 24 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, statsrådet!

När det gäller barn med koppling till kriminalitet är utvecklingen nu väldigt mörk. Den här veckan har vi en mordmisstänkt tolvåring i Malmö. Vi vet att andelen barn som är involverade i mordärenden har ökat med 500 procent de senaste tre åren. När det gäller sprängningarna är siffran uppe i 5 000 procent. Det är en skenande, oroande och väldigt mörk utveckling.

Jag hade förmånen att få träffa förtroendevalda inom Seko, ett fack som organiserar människor som jobbar inom Sis. Det blev ett väldigt bra samtal – jag önskar att statsrådet hade fått vara med. Jag hoppas att du använder den kunskap som finns hos arbetstagarorganisationerna. Det är en viktig pusselbit när det gäller att få rätt åtgärder på plats.

De sa något till mig som var lite rörande, nämligen att det aldrig är någon som tackar dem eller säger att de gör ett bra jobb. Det gäller de som jobbar på HVB-hem eller inom Sis. I den offentliga debatten pekar vi nästan uteslutande på det som inte fungerar. Det är viktigt att säga här i dag att det görs stora insatser. Det finns stora hjärtan och stort kunnande hos dem som jobbar inom svensk ungdomsvård.

Men det finns också systematiska brister, som de som jobbar ser och reagerar på, och de vill ha en förändring. Det handlar bland annat om att de ser hela vårdkedjan. De ser det som händer före Sis och det som händer efter. De ser att det finns väldigt många HVB-hem som fungerar väldigt dåligt. Och de ser att privata HVB-hem ägs och drivs av kriminella.

Det är klart att det blir en frustration. Du lägger ned din tid och din själ, och du lägger ned arbete för att få till en positiv utveckling. Sedan vet man att det finns minst sagt oseriösa aktörer, kriminella, i vars verksamheter de här barnen hamnar.

Jag och mitt parti skulle vilja se åtgärder. Vi vill att man konstaterar att situationen är så allvarlig att ägandet måste tas tillbaka till det offentliga. Jag vet att regeringen har avfärdat detta. Jag vet att statsministern har sagt att det vore som att förbjuda privata fastighetsbolag. Jag tycker att det är ett mycket ideologiskt synsätt, om jag får låna statsrådets ord, att inte försöka lösa situationen utan i stället klamra sig fast i den här diskussionen. Valet mellan barnrätt och äganderätt är för min del lätt. Vi måste ta till nya medel, och detta är en sådan åtgärd.

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

Jag tycker också att polisen borde få befogenhet att själv stänga de här hemmen. Vet man om att det förekommer kriminellt ägande och kriminell verksamhet på hemmen ska polisen kunna stänga dem.

Vi har pratat om att Ivo har fått mer resurser och i viss mån fler verktyg. Det tycker jag är bra. Jag tycker dock att det är för lite och för sent.

Vi borde också ha så kallad omvänd bevisbörda. Det är den som driver hemmet som ska visa att man har rent mjöl i påsen och att det är sjyst – det är inte staten som ska stå och knacka på.

Jag menar alltså att det finns saker som går att göra och som borde göras, och jag önskar att regeringen tar till sig detta.

Anf. 25 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, Gustaf Lantz, för ytterligare ett tillfälle att diskutera denna oerhört viktiga fråga!

Jag har snart besökt alla Sveriges Sis-hem. Det är viktigt för mig, kanske främst för att träffa de barn och unga som finns där och höra deras berättelser. Det är alldeles för sällan vi får höra barns egna röster och deras beskrivning av vad det är som har gjort att de har hamnat på HVB-hem. Att besöka dessa hem är också en väldigt viktig del i det arbete jag bedriver.

När jag besöker Sis- och HVB-hemmen möter jag också personalen. Jag försöker alltid avsätta tillräckligt mycket tid för att se till att jag verkligen kan få in både barnens och personalens perspektiv och röster. Detta ligger till grund för väldigt mycket av det reformarbete som regeringen nu har gjort.

Jag konstaterar att det i en hel del av de saker som nu kommer på plats och de propositioner som jag beskrev i mitt inledande svar finns väldigt många delar som kunde ha varit på plats för länge sedan. Jag kom till ett departement där det fanns en lista på 40 lagförslag från Ivo som de hade delgivit den tidigare regeringen, som bär samma färg som Gustaf Lantz. Den regeringen hade dock valt att lägga den 40-punktslistan i en byrålåda.

Det bekymrar mig att vi i dag ser att det här uppvaknandet hos Socialdemokraterna har skett så sent. Väldigt många av de verktyg som efterfrågas av den Sekopersonal som Gustaf Lantz har träffat kunde ha varit på plats för länge sedan. Men den här regeringen jobbar nu oförtrutet vidare för att se till att dessa verktyg ska komma på plats.

Vidare pratar ledamoten om vårdkedjan. Det där är ännu mer beklämmande. Jag kan konstatera att om byrålådorna på Socialdepartementet inte var tomma så låg det gamla utredningar där som aldrig hade tagits vidare. Vi jobbar intensivt med att få den där vårdkedjan på plats, för den brister inte bara i en del utan i många delar.

Att få den att hålla ihop är ett av skälen till att Paulina Brandberg nu jobbar för att stödja kommunerna i att få en nationell placeringsfunktion på plats så att det inte är en enskild socialsekreterare i en liten kommun som ringer runt till HVB-hemmen, får tag på en plats och tar den trots att den kanske inte riktigt motsvarar de behov som barnet i fråga har. Det finns alltså mycket att göra.

Men det är tydligt att vi också har väldigt många HVB-hem som fungerar bra. En kanske mer retorisk fråga, om Gustaf Lantz inte väljer att svara på den, handlar om att det aldrig har funnits någon lag som säger att

det är förbjudet för kommunerna att inrätta kommunala HVB-hem. Men kommuner, oavsett om de har letts av mitt eller Gustaf Lantz parti, har valt att placera i HVB-hem varav tre fjärdedelar i dag drivs av privata aktörer – hem som aldrig hade kunnat existera om inte våra kommuner hade gjort dessa placeringar. Enligt den information jag har ser det ganska likartat ut oavsett vem som styr kommunerna.

Frågan är vad vi gör med de barn och unga som sitter på väldigt väl fungerande HVB-hem och får stöd och hjälp där, om detta över en natt ska förbjudas i privat regi.

Anf. 26 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Det gläder mig att statsrådet är ute i verksamheterna och också träffar barnen. Det har självklart jag också gjort, och det ger väldigt mycket. Jag har också lyssnat på de barnrättsorganisationer som i sin tur har träffat barn, samlat vittnesmål och visat på väldigt stora brister. Det är viktigt.

Detta står inte på något sätt i motsats till att också lyssna till vad arbetstagarorganisationerna har att tillföra. Det är inte så att de driver något bara utifrån sin arbetsmiljö eller på grund av att det finns en konflikt mellan den vuxna personalen inom Sis och de barn som finns där. Tvärtom är de besjälade av barnens perspektiv och vill att det ska bli bra för de här barnen och att de ska ha en positiv utveckling. Det är självklart en stor drivkraft till att man har valt att jobba inom den här sektorn.

Det blir lätt så när vi diskuterar att jag blir stående med svarte petter i sista inlägget; det har hänt förut. Jag ska passa på att använda min tid här så att det inte händer. Jag har att göra med ett erfaret statsråd som ofta riktar den skarpaste kritiken mot tidigare regering i sitt sista inlägg, kanske av taktiska skäl. Det har jag inget emot, men jag passar på nu att säga att jag tror att väljarna är väldigt intresserade av en framtåtriktad diskussion. Jag tror inte heller att man vinner val på att prata om vad som var dåligt för fyra år sedan, under en tidigare regering.

Jag kan nog konstatera att det har funnits brister hos tidigare regeringar oavsett färg. Det borde ha gjorts saker tidigare. Men det intressanta är hur vi gör saker bättre framöver. Om vi ändå ska utvärdera den här mandatperioden ser vi nu när vi börjar gå mot dess slut att det inte kommer att bli någon stor förändring som gör att vi får bukt med de kriminella HVB-hemmen.

Man kommer inte att ta tillbaka ägandet. Man går inte fram med en omvänd bevisbörda, vilket hade varit en game changer. Man går inte fram med den typen av kraftfulla medel. Det är bra att man ökar resurserna till Ivo och i viss mån ger dem bättre redskap. Men det här är, menar jag, en stor brist. Det är ett stort svek mot de här barnen att vi inte hanterar den utveckling vi har.

Det här har också accelererat missförhållandena. Vi har fått polisens rapport och granskningar från Ivo som har visat på brister under den här mandatperioden också.

Jag tycker att det är ett lite passivt förhållningssätt att prata om vad tidigare regeringar borde ha gjort. Tänk om vi under pandemin hade haft en regering som sa: ”Den förra regeringen såg inte till att vi hade rätt sjukvårdslager, så det är deras fel.” Här handlar det om att kliva fram och ta kommandot. Det handlar om att göra saker annorlunda.

Detta är en krissituation som drabbar barn väldigt hårt. Vi har en accelererande brottslighet bland unga i vårt land som vi på allvar måste adressera.

Ibland låter det som att jag är väldigt radikal som föreslår ett offentligt ägande av HVB-hem. Jag har vanan att åka till Tyskland ganska ofta. Där tycker de inte att vi är kloka. Oavsett om de är kristdemokrater eller socialdemokrater tycker de att vi har en mycket märklig ordning att privata företag kan äga HVB-hem som har hand om vården av unga. När de sedan får höra att dessa företag i sin tur är kapade av kriminella och lyfter skattepengar, tvättar pengar och rekryterar ungdomar till kriminell verksamhet blir de än mer förskräckta.

I Tyskland har man systemet att det är frivilligorganisationer som på statens uppdrag driver många av dessa verksamheter. Det gör de med stor framgång.

Sedan är det lite väl retoriskt klipskt att tala om att det ska stängas över en natt. Det är klart att det måste vara en ansvarsfull hantering av detta. Det är jag fullständigt övertygad om att en kommande socialdemokratisk regering kommer att kunna sköta.

Anf. 27 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack, Gustaf Lantz, för inlägget! Nu vet jag att ledamoten är ganska väl införstådd med att regeringen jobbar med en rad olika insatser. Jag beskrev flera av de propositioner som kommer att vara otroligt viktiga för att komma till rätta med en hel del av de här frågorna. Nu levereras de i rask takt. Det handlar om barns och ungas välbefinnande. Vi ska få en vårdkedja som fungerar. Den HVB-utredning som presenterade sitt förslag i juni i år har också föreslagit befogenheter, som jag är övertygad om att den Sekopersonal som Gustaf Lantz har träffat också har beskrivit.

Det absurda är att vi i dag har en vårdform där man inte kan ta mobiltelefonerna, inte undersöka rummen och inte undersöka personerna för att se om de har droger eller vapen. Det är skillnad mot en förälder, som ju kan kontrollera ett barns rum. Men när staten eller kommunerna placerar barn och unga på HVB och tar på sig ett samhällsansvar – det handlar om skydd, vård och behandling – har staten inte ens möjlighet att ta hand om en mobiltelefon. Var sker då de kriminella kontakterna? Jo, de sker naturligtvis i väldigt hög utsträckning med mobiltelefoner.

Jag tror också att väljarna är mer intresserade av vad som kommer i framtiden. Men det finns en viss anständighet i att också ha gjort något bakåt i tiden när man tar till så starka bröstoner som i det här fallet.

Den här regeringen gör nu en rad olika saker för att komma till rätta med något som jag kan försäkra har varit ett bekymmer under betydligt längre tid än bara sedan oktober 2022.

Det faktum att vi nu kan beslagta mobiltelefoner på Sis-hem gör att vi har stoppat fritagningarna och rymningarna där. Men vi har samma problem på HVB.

Nu blir det nya befogenheter. Det blir mer resurser till Ivo och andra myndigheter som jobbar med detta. Vi har höjt resurserna till Ivo de kommande åren med över en halv miljard. De har fått de verktyg som de behöver för att också göra det undersökande arbete som krävs. Det är ju faktiskt omöjligt att se på en människa om den är kriminell eller inte – man

behöver tillgång till register och kunna samarbeta med polis och andra myndigheter. Detta har man genom regeringens arbete nu kunnat få.

Jag tror att det är bra att vi har diskussioner här. I grund och botten är vi nog ganska överens om att vi behöver en rad olika insatser för att se till att dessa barn får ett liv och en framtid i trygghet. Där finns en rad saker kvar att göra, men punkt efter punkt kommer nu på plats för att arbetet ska bli gjort. Och hade det varit gjort tidigare hade det varit många barn som inte varit så här illa. Det är egentligen mitt främsta fokus.

Anf. 28 GUSTAF LANTZ (S):

Herr talman! Jag tycker att Camilla Waltersson Grönvall är en i allra högsta grad anständig politiker. Jag tycker också att Fredrik Reinfeldt var en mycket anständig politiker, och mycket av den lagstiftning som nu reformeras gällde även under hans regeringstid. Jag tycker också att jag själv är en anständig politiker.

Detta blir ett bra test inför valrörelsen. Vi ska kanske mer försöka fokusera på sakfrågor, se det positiva i varandra och hålla oss till en saklig diskussion.

Jag tyckte att statsrådet argumenterade väldigt väl för varför vi måste se till att få ett offentligt ägande av HVB-hemmen när hon pratar om de kraftfulla nya åtgärderna. Det är jättebra att de kommer på plats. Som jag ser det är det inte lämpligt att privata aktörer ges de här befogenheterna, särskilt som vi vet att det är väldigt svårt att komma åt de kriminella som finns i branschen. Att ge kriminella den typen av verktyg är att ta en stor risk. Det talar också för att vi ska ha driften i offentlig regi.

Överlag tycker jag att det lämpar sig dåligt att låta marknaden sköta detta, särskilt som vi vet hur marknaden har utvecklats när det gäller HVB-hem.

Nu har jag 45 sekunders talartid kvar. Jag vill passa på att önska talmannen, presidiet och också statsrådet en riktigt god jul. Jag hoppas att du, Camilla Waltersson Grönvall, får lite välförtjänt vila. Jag vet att du varit förkyld en del gånger men ändå kämpat på med rösten i kammaren. Den här debatten var nära att bli av för en månad sedan, men nu blev den alltså äntligen av. Det är jag tacksam för.

Jag vill ge ministern ett medskick: Ta gärna fajten med statsministern och förklara skillnaden mellan privata fastighetsbolag och hem som drivs för att hjälpa ungdomar att komma på rätt köl i livet. Det är en väldigt stor skillnad.

Anf. 29 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Jag kan försäkra ledamoten om att jag tar fajten mot de kriminella för att barn och unga ska få en trygg och säker vård varje dag. Det är mitt fokus varje dag i mitt arbete och i det uppdrag jag har fått. Jag är därför också glad över att en rad välbehövliga reformer nu är på plats eller på väg.

Tiden är ofta det som frustrerar mig allra mest. Jag vet att jag inte är ensam om att känna så.

Vi ska inte ha några kriminella aktörer. Det viktigaste med de verktyg som nu kommer är i mycket att barn och unga ska få större trygghet och få bättre vård och behandling. Men den myndighet som ger tillstånd och

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

prövar detta ska också ha rätt resurser och verktyg för att tillsammans med bland annat polisen, Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten säkerställa att det inte kommer några kriminella aktörer.

Nu går vi vidare. Vi ser att det finns fler områden där vi behöver säkerställa att det inte finns några kriminella aktörer. Men vi är inte färdiga. Det finns fler delar i de propositioner som nu är på väg att träda i kraft. De träder i kraft om bara några dagar. Då kommer det att finnas andra förutsättningar.

Men jag tycker att det är tråkigt att man på grund av ideologiska skygglappar väljer att inte se hur mycket verksamhet som finns där ute. Jag skulle önska att de Sekoanställda som ledamoten träffade också kom från de privata aktörerna. Det finns bra verksamhet där ute, och våra mest utsatta barn och unga behöver den.

Med detta vill jag tacka för ännu en diskussion. Jag är så glad att det finns en väldigt varm och engagerad ledamot hos Socialdemokraterna när det gäller just utsatta barn och unga. Jag ser fram emot nya debatter 2026. Jag vill önska talmannen, kansliet och ledamoten god jul och gott nytt år. Vi ses igen 2026!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:116 om en jämlik välfärd i hela landet

Anf. 30 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig om innebörden av det som beskrivs i budgeten om ändringar i utjämningsystemet och om det kommer att läggas fram ett samlat förslag till förändringar av hela utjämningsystemet, eller enbart delar av det. Hon har även frågat när regeringen kommer att presentera ett förslag om utjämningsystemet för riksdagen.

Jag delar synen att alla kommuner ska kunna erbjuda en bra välfärd, och kommunalekonomisk utjämning är en förutsättning för en likvärdig välfärd i hela landet. Det är viktigt att systemet hålls uppdaterat och att det utvecklas i takt med samhällsutvecklingen.

Utgjämningskommittén, som var en parlamentariskt sammansatt kommitté, hade i uppdrag att bland annat göra en bred översyn av utjämningsystemet och föreslå åtgärder. Kommittén överlämnade sina förslag i juli 2024. Förslagen remitterades därefter under fyra månader till en bred remisskrets, bland annat samtliga kommuner och regioner. Förslagen bereds nu inom Regeringskansliet.

Som framgår av budgetpropositionen för nästa år avser regeringen att under det kommande året lämna förslag till riksdagen om ändringar i utjämningsystemet. Jag kan inte föregripa den processen genom att redan nu redogöra för hur olika eventuella förslag ska utformas.

Anf. 31 EVA LINDH (S):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet, för svaret!

Jag vill inledningsvis säga att eftersom jag lämnade in den här interpellationen för en och en halv månad sedan har en del saker hänt. Det inne-

bär att det kommer att komma en del frågor om det som har hänt. På ett sätt har statsrådet redan svarat på frågan om ett samlat förslag. Det som nu händer är nämligen att man inte lägger fram ett samlat förslag, utan man bryter ut en del ur förslaget till ett nytt utjämnningssystem och lägger det på bordet.

Herr talman! Kommuner som redan i dag kämpar med svag skattekraft, ökande behov och stora svårigheter att klara välfärdens uppdrag riskerar nu att förlora betydande resurser, mer än de resurser som man redan har förlorat eftersom SD-regeringen har bestämt att man skulle ta bort de särskilt riktade resurser till mindre kommuner som den socialdemokratiskt ledda regeringen tog fram just för att få en mer jämlik välfärd i hela landet.

Att man nu lägger fram ett sådant här förslag är allvarligt. Det riskerar att slå hårt mot många av Sveriges mindre kommuner. Det Sverige behöver är ett starkt och rättvist utjämnningssystem – det handlar alltså om hur vi fördelar resurser till kommuner och regioner. Det är en grundbult i vår välfärdsmodell. Det är ett system som ska säkerställa att människor får tillgång till god välfärd oavsett var i landet de bor. Därför tillsattes alltså den här utredningen, den så kallade Utjämningskommittén. Den gjorde sitt arbete och levererade ett genomarbetat helhetsförslag redan i början av mandatperioden.

Regeringen hade kunnat ta detta förslag och lägga fram en samlad reform för ökad jämlikhet i hela landet. I stället väljer man att plocka ut en liten del, förenkla och låta konsekvenserna landa på de små kommunerna. Det är inte ansvarsfullt. Det är inte rättvist.

Små kommuner har i många fall högre kostnader per invånare. Det handlar om geografi, om demografi och om ansvar för välfärd i områden där avstånden är stora och befolkningsunderlaget begränsat.

Det här är välkänt; vi vet detta. Det är just därför som vi har ett utjämnningssystem. Ändå hör vi nu företrädare, det vill säga statsrådet, för regeringen tala om att vissa kommuner ska missgynnas därför att fler ska vilja slås ihop. Då måste man fråga sig: Finns det en plan? Finns det en lista över kommuner som regeringen anser bör upphöra att existera som självständiga?

Det här illustrerar ett större problem. Det är en regering utan sammanhållet ansvarstagande och utan respekt för de kommuner som bär upp välfärden. Det här är inte vad Sverige behöver. Vi behöver en politik som stärker hela landet, inte en som vänder ryggen åt de små kommunerna.

Statsrådet talar väldigt ofta om effektivitet och förenkling. Det är bra att vara rädd om pengarna. Men det statsrådet nu föreslår innebär i praktiken att små kommuner förlorar resurser utan att problemen de brottas med försvinner.

Anf. 32 KALLE OLSSON (S):

Herr talman! Att leverera offentlig service av hög kvalitet i geografiskt stora men befolkningsmässigt små kommuner och regioner är dyrt, och det kan vara komplicerat.

Herr talman! Jag tänkte utgå från min egen valkrets, Jämtlands län, som är ett betecknande exempel på detta. Jag vet att statsrådet besökte Östersund för kanske två månader sedan eller någonting sådant.

Jämtlands län utgör 12 procent av landets yta men rymmer blott 1,3 procent av landets befolkning. Hela 25 procent av länets invånare har

mer än en timmes resväg till närmaste akutmottagning. Det kan man jämföra med 2 procent i riket som helhet.

Redan där tror jag att man förstår att förutsättningarna för att få ihop en trygg, tillgänglig och nära vård är väldigt utmanande.

För att få ihop den här jämtländska ekvationen har vi bland annat ett finmaskigt nät med ett trettiootal hälsocentraler. Vi har ambulansstationer över hela ytan. Vi har en ambulanshelikopter i ständig beredskap. Det är en stor och dyr organisation, klart dyrare än genomsnittet. Men den är livsviktig.

Lika självklart som att människor i Rätan, Funäsdalen och Storlien ska ha tillgång till trygg och nära vård är det att en region som Region Jämtland Härjedalen inte kan bära de här kostnaderna helt själv. Det är där utjämningsystemet kommer in i bilden.

Vi kan gå rakt på sak, herr talman. Det är mycket angeläget att Utjämningskommitténs förslag omsätts i praktiken. För Region Jämtland Härjedalen skulle det innebära 145 miljoner år ett. Sedan skulle pengarna öka så att det skulle vara 185 miljoner år tre. Det är alltså stora summor vi talar om. De här medlen blir i ärlighetens namn ännu viktigare med tanke på den budget som har antagits i riksdagens kammare, där regeringen inte väljer att räkna upp de generella statsbidragen utifrån pris- och löneutvecklingen. I praktiken ser vi en urholkning av statsbidragen.

Vi kan då återkomma till Utjämningskommitténs förslag, som nu har legat till sig i ett och ett halvt år på Erik Slottners departement. De förslagen är i många delar bra, men man ska ärligt säga att de inte fullt ut utjämnar för de strukturella merkostnaderna. Den nya gleshetsmodellen ersätter exempelvis inte de faktiska kostnaderna för sjukresor och sjuktransporter. Man tar inte höjd för att de största vårdbehoven finns i de delar av länet som är längst från länssjukhuset, inte heller för de långa avstånden till universitetssjukhuset i Umeå. Samtidigt riskerar smådriftsnackdelarna med att ha ett enda litet länssjukhus att underskattas.

Herr talman! Mot den här bakgrunden finns det en oro för att regeringens kommande förslag – om något sådant nu kommer – kan komma att avvika från Utjämningskommitténs beräkningar avseende gleshet och smådrift på ett sätt som ytterligare skulle missgynna redan ansträngda glesbygdsregioner, som Region Jämtland Härjedalen.

Här behövs verkligen ännu mer tydliga besked från statsrådet. Precis som Eva Lindh frågade undrar jag: Kommer regeringen att fullt ut genomföra Utjämningskommitténs förslag – det gäller särskilt de viktiga delar som handlar om gleshet, långa avstånd och smådriftsnackdelar – så att regioner med ett enda sjukhus och stora avstånd faktiskt får ersättning för sina strukturella merkostnader?

Anf. 33 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar Eva Lindh för den här mycket viktiga interpellationen.

Staten behöver ta ett större ansvar än i dag för att åstadkomma en jämlik fördelning av resurser, tillgodose hela landets behov av välfärd och kompensera för att utjämna regionala skillnader. Här är utjämningsystemet mycket viktigt.

Självklart finns det förbättringar att göra i det systemet. Men det förslag som regeringen nu har presenterat innebär ett väldigt hårt slag mot

kommunerna hemma i Hälsingland och i mitt län, Gävleborg. Trots att vi redan brottas med utmaningar kopplade till gles befolkning, långa avstånd och begränsade resurser är vi ett av de län som drabbas av de allra största nedskärningarna med regeringens och Sverigedemokraternas förslag. Hälsingland och Gästrikland är ju inte direkt kända för sin enorma befolkningstäthet, sina stora städer och sina korta avstånd.

Ljusdals kommun, den till ytan största kommunen i Gävleborg, drabbas allra hårdast. Där skär regeringen ned med 14,2 miljoner varje år. För en kommun med en yta motsvarande halva Skåne men en befolkning på endast 18 400 invånare är det ett mycket hårt slag. Andra kommuner som förlorar stort är Ockelbo, minus 10 miljoner, Ovanåker, minus nästan 9 miljoner, och Nordanstig, minus 5,2 miljoner. Vet ministern vad de här kommunerna har gemensamt? Jo, de har långa avstånd mellan orterna och byarna och är de befolkningsmässigt minsta kommunerna i vårt län.

Det är djupt problematiskt att regeringen väljer att låta glesbefolkade delar av Sverige finansiera en satsning på andra glesbefolkade områden. I stället borde utgångspunkten vara att hela Sverige måste samarbeta för att säkra en likvärdig välfärd oavsett var man bor.

Gleshet kostar, framför allt i ett län med hög arbetslöshet och låg utbildningsnivå. Gävleborg är ett län med kommuner som redan i dag kämpar med att få välfärden att räcka till och som upplever utmaningar i att rekrytera till välfärdsyrken. Ministern måste väl själv inse att något har blivit fel i regeringens räknescenarier när det är kommuner som Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker och Ockelbo som förlorar i ett system som ska kompensera för mer gleshet. Har ministern besökt de här kommunerna? Har ministern rest runt i Hälsingland? Våra kommuner behöver mer resurser för att klara sitt välfärdsuppdrag och leverera den välfärd som medborgarna kan förvänta sig, inte tiotals miljoner mindre. Ställ inte glesbygd mot glesbygd!

Jag vill uppmana regeringen att tänka om. Sverige behöver en kostnadsutjämning som bygger på solidaritet, rättvisa och förståelse för de verkliga kostnadsdrivarna, inte en modell som ställer glesbygd mot glesbygd. För Hälsingland och Gävleborg är det en fråga om rättvisa. För Sverige är det en fråga om sammanhållning.

Min fråga är därför: Kommer det förslag som regeringen haft ute på remiss att vara det förslag som regeringen lägger på riksdagens bord, eller har ministern insett det orimliga i detta förslag?

Anf. 34 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Kristoffer Lindberg säger att gleshet kostar. Ja, precis! Det var därför vi ville gå fram med den här promemorian, som skiljer sig en del från kommitténs förslag. Vi vill se om man kan ändra i parametern merkostnad för administrativa tillägg, som är en av väldigt många parametrar i en av de tolv delmodellerna i utjämningssystemet, så att den kompenserar mer för just gleshet. Det handlar om att kommuner får ersättning för att de är glest befolkade därför att avstånd kostar. Vi har en känsla av att utjämningssystemet inte kompenserar tillräckligt för just gleshet. Många säger detta, men det är svårt att bevisa exakt. Förmodligen är gleshet ännu lite dyrare än vad de här parametrarna ger uttryck för.

Vi vill kompensera för gleshet för att det är en opåverkbar faktor, till skillnad från litenhet. Litenhet är påverkbart. Ett antal kommuner kan gå

samman och växa i kostym eller kropp för att bli mer robusta. Det är påverkligt, men gleshet är inte det. Därför har vi gått fram med detta. Det är inget förslag utan en promemoria. Vi vill titta på vad som skulle hända om vi ökar stödet för gleshet och drar ned något på litenhet som parameter. Väldigt många gånger är litenhet och gleshet tätt sammankopplade. De flesta små kommuner är glesa, men det finns en hel del kommuner i Sverige med relativt liten befolkning som inte alls hör till glesbygden och som inte alls dras med samma problematik som många glesbygdskommuner gör. Därför vill vi kolla på om detta går att göra.

Det här är ett nollsummespel. Man pratar om hur mycket pengar Jämtland skulle tjäna, men det sker ju på bekostnad av andra. Det är inte så att alla kommuner och regioner blir vinnare om kommitténs förslag går igenom. Det finns vinnare och förlorare i detta nollsummespel. Vi ska komma ihåg att det är flera kommuner och åtminstone någon region som drabbas ganska hårt med kommitténs förslag. Det är klart att vi måste analysera detta och ta reda på vad remissinstanserna säger innan vi lägger fram ett så omfattande förslag. Det är ingenting man gör lättvindigt, utan det behöver analyseras.

Att vi bröt ut den parameter som avser ersättning för administrativa kostnader har att göra med att vi behöver ett beredningsunderlag för att kunna gå vidare. Det är inte så att detta är det enda vi kommer att gå vidare med. Så ska man inte tolka det. Vi behöver ett beredningsunderlag för att kunna öka stödet till glesa kommuner. Då valdes den här modellen, som nu är ute på remiss. Vi får se om vi gör något med detta; det vet jag inte än.

Det har av naturliga skäl kommit väldigt många synpunkter på kommitténs förslag. Det brukar det göra, inte minst eftersom samtliga kommuner och regioner är mottagare.

Ärendet bereds fortfarande. Därmed kan jag i dag inte ge något svar på om det kommer att läggas fram ett förslag, när det i så fall kommer att ske och hur det skulle se ut. Detta vet ledamöterna om, herr talman.

Vilka delar vi kommer att gå vidare med vet jag inte, eftersom ärendet fortfarande bereds. Det enda jag vet är att det i budgetpropositionen aviseras en proposition i denna fråga. Det innebär inte att något datum är satt eller att det är 100 procent säkert att det blir så. Hur ett förslag kommer att se ut kan jag inte svara på i dag. Det får jag återkomma till.

Anf. 35 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det hedrar statsrådet att han ganska ofta försöker svara på de frågor som han kan svara på. Det tycker jag är bra. Det uppskattas av oss riksdagsledamöter.

Det är tufft för välfärden ute i Sverige. Många kommuner kämpar extremt hårt för att klara skola, äldreomsorg och sjukvård. De längtar efter att få mer resurser för att kunna göra det som de är satta att göra: ge bra service och välfärd till sina medborgare.

De mindre kommunerna i glesbygden kämpar extra hårt. Vi vet att det är så. Vi har jobbat under lång tid och lagt fram ett förslag som tar hänsyn inte bara till exakt hur många det bor på en yta utan också till hur kommunerna ser ut. Det är inte lika dyrt att leverera bra välfärd i en kommun som är samlad och rund och där centrum ligger i mitten. Det är lite dyrare att göra det när kommunen är avlång och avstånden är långa. Det tog utred-

ningen hänsyn till. Men nu finns inget av det kvar i den promemoria som regeringen lägger fram. Det innebär hårda slag, vilket båda mina kollegor har gett exempel på i debatten.

Jag kan ge ett exempel från mitt eget län. En av de minsta kommunerna i Sverige, Ydre, ligger i Östergötland. Den har ungefär 3 600 invånare, och med förslaget i den promemoria som regeringen nu lägger fram förlorar kommunen 6,5 miljoner. Det är extremt mycket pengar för en liten kommun. Här måste alltså regeringen ta ansvar.

Frågan är vad det kommer att bli av detta, för döm om i alla fall min förvåning när jag under en frågestund ställde en fråga om detta till finansministern och det framkom att hon inte ens kände till promemorian, trots att förslaget kommer från hennes eget departement. Samtidigt kunde hon konstatera att kommunsammanslagning saknar folkligt stöd och knappast skulle vinna gehör i riskdagen. Jag delar den bedömningen, och jag ska återkomma till det.

När vi hade en debatt här i går ställde jag frågan till Sverigedemokraterna hur de ställer sig till förslaget. Representanten för Sverigedemokraterna sa först att han inte hade en aning om vad jag pratade om och sedan att partiet inte ställer sig bakom förslaget.

Därför undrar jag: Är det här något eget från Kristdemokraterna, som tycker att det är himla viktigt att göra det svårare för mindre kommuner? Det här görs nämligen på bekostnad av andra mindre kommuner i glesbygd. Man fördelar från en mindre kommun i glesbygd till en annan – därför att civilministern verkar helt besatt av kommunsammanslagningar. Jag ber om ursäkt, men han verkar vara det. Han tillsatte en utredning i en fråga som jag redan från början kunde räkna ut skulle besvaras med ett nej. Det finns nämligen inga kommuner som vill slås samman, för det finns ett stort motstånd hos invånarna.

Vi är inte emot sammanslagning, men det man i så fall behöver göra är att skapa incitament och se till att det blir bättre om kommuner slås samman – inte bakvägen tvinga kommuner att slås samman genom att göra det svårare för dem och se till att de får det sämre ekonomiskt.

Anf. 36 KALLE OLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar naturligtvis Eva Lindh för en viktig interpellation. Som man hör här har vi lite olika ingångar i frågan, och jag tror att det är ganska naturligt att det är på det sättet.

Jag tänkte fortsätta på temat finansiering av vård i glesbygd. Det är ingens fel att man har långt till akuten, och det är ingens fel att man är gammal och sjuk. I stället handlar det om faktorer som bland annat demografi, avstånd och gleshet, och det är sådant som utjämnningssystemet tar sikte på. Det handlar om att kompensera för strukturella skillnader över landet.

Det borde egentligen vara en självklarhet att vi har en solidarisk finansiering av sjukvården – att den är lika trygg och tillgänglig i ett län som Jämtland som här i huvudstaden. Man borde egentligen inte behöva stå här i riksdagens kammare och argumentera för den saken; det borde vara lika självklart som att vi är överens om att vi ska ha ett starkt försvar, till exempel. Men faktum är att förutsättningarna inte är likvärdiga. De skulle inte bli likvärdiga ens om vi fullt ut genomförde Utjämningskommitténs förslag, men de skulle bli *mer* likvärdiga.

Prot. 2025/26:55
18 december

*Svar på
interpellationer*

När vi lyssnar på politiker på högerkanten, inte minst politiker från den här regionen, kan det ibland låta som att resurser inte är allt. Om man bara jobbar lite smartare och lite mer effektivt kommer det att lösa saker och ting, låter det. Det är ju klämkäckt, men det har ingenting med verkligheten att göra. Avstånd och gleshet är ingenting som bara kan trollas bort. Det är ingenting vi vill trola bort heller, utan det är en del av det unika med Sverige.

Nu har vi dock kommit till en punkt där många glesbygdskommuner och glesbygdsregioner befinner sig vid en smärtgräns gällande vad som är rimligt och hållbart. Det är en punkt där man helt enkelt inte kan skära bort mer – där ytterligare neddragningar riskerar att driva bort personal, driva upp väntetider och i värsta fall äventyra patientsäkerheten.

Jag tycker att det är djupt problematiskt att vi ett och ett halvt år efter Utjämningskommitténs betänkande fortfarande står här och inte har något besked från regeringen om hur vi ska säkerställa att vi har en trygg och tillgänglig vård i våra glesbygdsregioner.

Anf. 37 KRISTOFFER LINDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret.

Det är ju så att en annan aspekt i den här debatten är kommuners storlek. Därmed följer frågan: Är regeringens promemoria ett försök att svälta ut kommuner för att tvinga fram kommunsammanslagningar? Man kan då också fråga sig om kommuner som exempelvis Ljusdal, med en yta som redan i dag motsvarar halva Skåne, verkligen är de kommuner som ska förlora i systemet för att incitamenten för att slå sig samman med grannkommunerna ska öka. Jag är inte så säker på det.

Det finns stora skillnader i förutsättningar mellan kommuner, och när arbetstillfällena koncentreras till de större städerna vidgas också klyftorna mellan olika delar av vårt land. Inte sällan är behovet av välfärd större i de kommuner där skattekraften är lägre, bland annat till följd av utflyttning för jobb och studier. Det här leder till stora utmaningar eftersom man med en allt lägre skattekraft ska klara av allt högre kostnader för att leverera på invånarnas berättigade förväntningar på vård, skola och omsorg.

Detta är ingen fråga som kan viftas bort genom att peka på enskilda kommuner runt om i landet, herr talman. Frågan är större än så. Jag har i en tidigare debatt här i kammaren liknat den kommunala självstyrelsen vid att dansa hambo i en garderob. Hemma i Hälsingland hålls varje år VM i just hambo, herr talman, och jag kan konstatera att förutsättningarna för dalsteg – särskilt djupa sådana – är ytterst begränsade.

Politikens roll måste vara att i den här kammaren skapa jämlika förutsättningar för att bo och verka i hela landet. Det är avgörande i ett land som alltmer kännetecknas av polarisering och motsättningar. Det handlar i grund och botten om samhällsbygge och om att hela landet måste få känna framtidstro. Ställ inte glesbygd mot glesbygd!

Anf. 38 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag får nog låta hambo-i-garderoben-liknelsen marinera lite grann, så kan vi eventuellt återkomma till den i nästa debatt – låt oss se hur det blir!

Först vill jag bara säga att jag tycker att Kalle Olsson i sitt inlägg lite grann insinuerar att regeringen inte vill ha något utjämningsystem eller

att vi håller på att ta bort utjämnningssystemet. Det gör vi absolut inte, utan vi är överens om att det ska finnas ett inkomst- och kostnadsutjämnings-system som kompenserar våra kommuner och regioner för ej påverkbara skillnader och faktorer. En sådan är definitivt gleshet, och därför får Jämtland ta emot mycket genom de här systemen. Det beror bland annat på att Jämtland är glest befolkat.

Sedan kommer det enskilda räkneexempel. Jag har hört väldigt många, och ibland kan man undra lite var beräkningarna kommer från. Det är nämligen svårt att räkna på det här. Men eftersom Ljusdal tas upp som ett exempel kan jag bara säga att jag, faktiskt i realtid här, fick reda på att Ljusdal är en kommun som vinner på promemorians förslag. Den förlorade enligt kommitténs förslag, men jämfört med det förslaget vinner den faktiskt 400 kronor per invånare.

Sedan kan det kanske vara så att en kommun förlorar jämfört med hur det är i dag. Det vet inte jag – jag kan inte siffrorna för alla 290 kommuner – men ibland när någon räknar på detta och säger att en kommun förlorar så och så mycket undrar jag: Är det jämfört med hur det är i dag, eller är det jämfört med kommitténs förslag? Vad är det man jämför med?

Om man är en stor vinnare på kommitténs förslag kanske man förlorar lite på promemorians förslag. Är man då en förlorare i systemet? Nej, det är man väl inte; man är ju fortfarande en vinnare även om någon annan vinner ännu mer. Vindelns kommun i Västerbotten skulle förlora på kommitténs förslag men vinner på promemorians. Man kan ju undra varför Kristoffer Lindberg försvarar att Vindelns kommun ska få mindre pengar i det framtida kostnadsutjämnningssystemet.

Så här kan vi alltså hålla på och dividera om enskilda kommuner, men vi måste ändå gå på principer. Jag ville verkligen se om vi kan kompensera gleshet mer, för jag anser att det är mindre påverkansbart än vad litenhet här.

Dessutom finns det, för att komma in på Eva Lindhs resonemang, kommuner som har sagt till mig att skatteutjämnningssystemet skulle missgynna en kommunsammanslagning, det vill säga att de skulle förlora pengar i kostnadsutjämnningen om de gick samman med grannkommuner och blev större enheter. Det menar jag är fel. Jag tycker snarare att det är bra om kommuner vinner ekonomiskt på att gå samman.

Vi har sagt att vi från statligt håll inte kommer att rita om kartan och tvinga fram kommunsammanslagningar, men vi får ju verkligen akta oss för att skapa incitament som motverkar dem. Jag säger nämligen fortfarande, och står för, att jag tror att svensk välfärd skulle må bättre av färre och större kommuner. Jag tror att vi skulle få mer kraft i våra kommuner om enheterna blev större, och den bilden skulle jag säga delas av väldigt många som är initierade i detta ämne.

Vad gäller kommunal ekonomi är den absolut viktigaste frågan inte om vi lägger 5 miljarder mer eller mindre i generella statsbidrag, utan det viktigaste är tillväxt, arbetade timmar och aktivitet i ekonomin. Enligt prognoser från bland andra Landsorganisationen själv ser tillväxten nu ut att ta fart med betydligt ökad aktivitet i ekonomin nästa år. Nu börjar vi till och med gå väldigt bra också med EU-mått mätt. Detta är den enskilt viktigaste faktorn för den kommunala ekonomin framöver.

Det känns väldigt bra att vi har lagt en budget för 2026 som kan ge fart i ekonomin, som stärker hushållen, som ökar aktiviteten i ekonomin och som kommer att bidra till ökad tillväxt och därmed också till ljusare ekonomiska förutsättningar för våra kommuner och regioner.

Anf. 39 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det står klart att civilministern prioriterar kommunsammanslagningar; detta verkar vara väldigt viktigt. Han säger också att bättre tillväxt skulle vara bra för Sverige.

Jag kan bara konstatera att svensk välfärd skulle må bäst om man fick en ny regering. Detta gäller särskilt svensk välfärd i glesbygd och på landsbygd.

I grunden handlar detta faktiskt om synen på Sverige. Antingen ser man hela landet eller så gör man det inte. Ministern har fått några inbjudningar till Jämtland Härjedalen och till Hälsingland för att se hur det ser ut i verkligheten. Där finns många kommuner som kämpar med att klara den svenska välfärden. Ministern är också välkommen till Ydre, och till hela Östergötland, för att se hur det verkligen är i de kommuner som vi pratar om.

Det här utjämnningssystemet är ju inte ett särintresse, utan det är ett uttryck för solidaritet mellan kommuner och mellan människor. När regeringen väljer förenkling framför rättvisa är det de små kommunerna i glesbygd och på landsbygd som får betala priset.

Vi socialdemokrater står upp för ett sammanhållet Sverige, för en välfärd som håller – oavsett postnummer – och för kommuner som ges rimliga förutsättningar att klara sitt uppdrag. Regeringens väg leder åt fel håll. Sverige behöver inte mindre rättvisa, utan Sverige behöver mer rättvisa. Det är därför svensk välfärd och kommuner i glesbygd och på landsbygd behöver en ny regering – en socialdemokratiskt ledd regering.

Anf. 40 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! I mitt föregående inlägg glömde jag att tacka Eva Lindh för att hon tackade mig för att jag försökte svara på de frågor som oppositionen ställt. Jag märker att förväntansnivån är ganska låg vad gäller regeringens företrädare. Jag hoppas dock att vi verkligen bidrar till att svara på de frågor som ställs; det tycker jag är viktigt.

Jag vet att kommuner kämpar med att få ihop sitt uppdrag, inte minst det viktiga välfärdsuppdraget. Kommunerna har under 20-talet tyngts ordentligt av först coronapandemin och sedan hög inflation. Inflationen var tvåsiffrig och satte verkligen hård ekonomisk press på kommunerna.

Nu börjar ekonomin i kommunerna se bättre ut. Jag säger inte att det är rosenkimrande i alla kommuner, men kommunerna prognostiserar faktiskt överskott nu och ser ut att klara en god ekonomisk hushållning. Det är jag väldigt glad över.

Det var också därför regeringen under den första halvan av mandatperioden lade en så stor del av reformutrymmet på kommunerna i form av höjda generella statsbidrag samt många riktade statsbidrag för att öka tillgängligheten i vården och korta vårdköerna men också för att satsa på förskola och skola. Under den andra halvan av mandatperioden kan vi nu framför allt fokusera på hushållens ekonomi för att få igång ekonomin utan att riskera högre inflation. Detta kommer i sin tur att vara oerhört betydelse-

sefullt, om vi lyckas med det, för att stärka kommuners och regioners ekonomi.

Jag har inget dåligt samvete för hur den här regeringen har hanterat kommunal ekonomi och den ekonomiska politiken över huvud taget. Jag tycker att vi har gjort helt rätt, vilket jag också tycker att vi visar med de prognoser som nu föreligger.

Vi får anledning att återkomma till den här debatten under nästa år. Innan dess ökar jag en riktigt skön juledighet och ett gott nytt år.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:55
18 december

*Svar på
interpellationer*

§ 11 Svar på interpellation 2025/26:219 om besked om ICLD:s framtid

Anf. 41 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Hanna Westerén har frågat mig hur jag och regeringen ser på ICLD:s roll i det svenska demokratistödet och i biståndspolitiken framöver, vilka långsiktiga förutsättningar jag och regeringen avser att ge ICLD i form av finansiering, mandat och struktur samt hur jag och regeringen avser att säkerställa att verksamheten även framöver kan bedrivas i Visby och att Gotland inte drabbas av försvagning av statlig närvaro.

Demokrati, mänskliga fri- och rättigheter och rättsstatens principer är avgörande för frihet och säkerhet och för att samhället ska utvecklas. Samtidigt ser vi hur orosmolnen i världen hopar sig. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är ett tydligt exempel.

Hanna Westerén lyfter i sin fråga särskilt fram vikten av stöd till lokala demokratiaktörer i Ukraina och deras kapacitet att anpassa sin myndighetsutövning till EU:s krav för anslutning till Europeiska unionen.

Här vill jag understryka att Ukraina är regeringens enskilt viktigaste utrikespolitiska prioritering. Sveriges stöd till Ukrainas EU-anslutningsprocess är en viktig investering i Ukrainas och hela Europas fred, säkerhet och stabilitet som kräver reformer och hårt arbete på många områden.

Sverige ger i dag omfattande stöd till Ukrainas reformansträngningar, vilket bland annat omfattar stöd till decentraliseringsprojekt av vikt för att stärka lokal demokrati för tillhandahållande av tjänster till Ukrainas medborgare.

Demokratistöd är alltså fortsatt en viktig och prioriterad fråga för regeringen, inte minst i Ukraina. I dag går ungefär en fjärdedel av allt bistånd via Sida till demokrati och mänskliga rättigheter.

Vad gäller frågan om ICLD:s roll i det svenska demokratistödet vill jag understryka att det är Sida, som fristående myndighet, som ansvarar för att genomföra de strategier som regeringen har beslutat. I detta ingår att göra en bedömning av vilka verksamheter som bör prioriteras under respektive strategi för att uppnå målsättningarna i regeringens reformagenda *Bistånd för en ny era*.

För regeringen är det, i enlighet med reformagendan, viktigt att samarbeta med de mest effektiva aktörerna för att nå bästa möjliga resultat.

Anf. 42 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Det var dock, föga förvånande, inte det svar som jag hade hoppats på. Jag upplevde det som ett distanserat svar som andades en del ointresse och eventuellt, tyvärr, också lite okunskap om vad vi faktiskt debatterar här i dag.

Jag kan citera ministern: ”För regeringen är det, i enlighet med reformagendan, viktigt att samarbeta med de mest effektiva aktörerna för att nå bästa möjliga resultat.”

Det som ICLD har gjort, på Sidas och därmed på regeringens uppdrag, är att arbeta med demokrati och mänskliga rättigheter på den institutionella nivå som kommer absolut närmast människor världen över, nämligen den kommunala och den regionala. Detta kommer regeringen nu att radera, och jag kan inte begripa anledningen därtill.

Vi kan ju börja med Ukraina, som ministern själv lyfte fram som regeringens viktigaste utrikespolitiska prioritering. Om så är fallet, hur kan man då frånhända sig de insatser som ICLD gjort i ukrainska kommuner?

Svenska kommuner bidrar i dag till att stärka lokalförvaltning, rätts-säkerhet och demokratiska strukturer som är avgörande för Ukrainas framtid och en kommande EU-anslutning. Av vilken anledning frånhänder regeringen sig det verktyget? Riskerar det inte Sveriges övriga insatser för fred och frihet i Ukraina?

Om jag har förstått rätt har statsrådet konsekvent vägrat att träffa såväl ICLD som Sveriges Kommuner och Regioner för att motivera beslutet, och även i svaret till mig hänvisas till Sida. Men detta sker på regeringens uppdrag. Och det sker inte av en slump utan av en anledning, oklart vilken. Det *är* verkligen oklart, för regeringar oavsett politisk färg har finansierat ICDL via Sida sedan 2008. Men nu upphör stödet, och jag förstår inte varför.

Herr talman! Alla på ICLD är varslade, och det är en stor förlust för min valkrets Gotland, som dessutom en gång fick ICLD-etableringen som en kompensation för annan borttagen statlig verksamhet. Vad är regeringens plan här? Det är 15 statliga jobb som försvinner från Gotland, en liten arbetsmarknad. Vad är regeringens besked till Gotland? Den frågan är alltfjämt obesvarad. Jag har förstått det som att vi i Sverige ska ha en geografisk spridning av statliga jobb och inte enbart koncentrera dem till huvudstadsregionen. Är detta något regeringen fortfarande jobbar för?

Herr talman! Det ICLD gör är det ingen annan som gör. ICLD är den organisation regeringen och Sida själva har skapat för att ge svenska kommuner och regioner möjlighet att bedriva internationellt utvecklingsarbete i egen rätt. Genom ICLD kan kommuner agera förändringsaktörer, dela erfarenheter, bygga kapacitet och stärka demokrati och mänskliga rättigheter på lokal nivå, alltså där demokratin faktiskt utövas och tillämpas i människors vardag.

Om ICLD avvecklas försvinner inte bara en organisation utan också en välutvecklad modell för demokratibistånd. Vi har inte råd med det när omvärlden är så orolig.

Jag undrar därför ännu en gång: Vad är regeringens plan? Vem ska i framtiden göra det ICLD gör?

Herr talman! Jag instämmer helt i att omvärlden är mycket orolig, inte minst relaterat till många av de biståndsutmaningar vi ser världen över. Rysslands fullskaliga invasion fortsätter med attacker på både militära och civila mål, och familjer slås sönder och barn kidnappas. På demokratiområdet ser vi också en tillbakagång runt om i världen när auktoritära ledare och stater stärker sitt grepp över sina befolkningar. På det humanitära området är utmaningarna större än någonsin i modern tid. Detta är resultatet av främst två saker: att antalet konflikter i världen är rekordstort och att USA så tydligt drar sig tillbaka.

I allt detta måste Sverige givetvis anpassa kostymen utifrån där behoven är som störst. Regeringen hade en presskonferens för ungefär två veckor sedan då vi presenterade vårt beslut om att fasa ut flera biståndsländer, och i morgon kommer vi med nya besked kopplat till nästa års biståndsbudget. Regeringen är redo och fattar också tuffa beslut som ett resultat av det som händer i vår omvärld.

Det är nu viktigare än någonsin tidigare att Sveriges biståndsmedel används på det mest effektiva sättet. Vi har därför fattat beslutet att nästan 20 procent av det totala biståndsutrymmet nästa år ska gå till Ukraina, och demokrati, antikorruption och decentralisering är här viktiga element.

Det måste dock vara vår fristående biståndsmyndighet Sida som slutgiltigt fattar beslut om exakt vilka insatser som är bäst lämpade för att nå målen om ökad decentralisering och ökad demokrati på både lokal, regional och nationell nivå. Här spelar SKR givetvis en viktig roll, men det finns också andra demokratirörelser runt om i Europa och världen som utför mycket viktiga uppgifter.

I rådande världsläge är det viktigare än någonsin att vi har koll på Sveriges biståndsmedel, som i grund och botten är skattemedel, och säkerställer att pengarna används på det mest effektiva sättet, vilket alltså Sida har till uppgift att göra.

Anf. 44 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Jag upplever att minister Dousa staplar argument på varandra för att ICLD borde få vara kvar givet att vi lever i en så orolig omvärld där vi verkligen behöver stärka mänskliga rättigheter och insatser för demokrati. Men sedan kommer påståenden om effektivitet kontra ineffektivitet. Jag tänker att statsrådet här blir svaret skyldig. Har ICLD på något vis varit ineffektivt? Går det att leda i bevis att dessa pengar hade gjort bättre nytta på annat håll? Jag har inte hittat någon sådan information, och jag hör inte heller det i ministrarnas svar.

Herr talman! Demokrati och mänskliga rättigheter är inget man snyter ur näsan. Det är kvalificerad statlig förvaltning och effektiv användning av resurser som bidrar till en bättre värld i en tid när så många länder rör sig i en för demokratin och säkerheten ogynnsam riktning.

Jag begriper fortfarande inte varför regeringen vill frångå sig denna möjlighet att åstadkomma sådant som är viktigt på riktigt och som gör skillnad med relativt begränsade medel.

Låt mig nämna några globala effekter utifrån ICLD:s perspektiv. Det är 136 kommuner och regioner som deltar i ICLD-projekt, och det har ingått 42 partnerskap i internationella nätverk för demokrati och resiliens. Givet det både jag och statsrådet pratade om måste både demokratin och resiliensen främjas och stärkas, för det är så vi bygger en tryggare värld. Dessutom har 191 forskare från 47 länder deltagit i Local Democracy Academy sedan 2019. Därtill främjar ICLD och deltar i internationella ledarskapsprogram för kvinnor, vilket för mig låter som sunt investerade medel i en orolig tid. Slutsatsen blir att ICLD omsätter resurser i konkreta, mätbara resultat.

Vi kan stärka demokratin runt om i världen, stärka beredskapen och rädda liv via insatser som ICLD. Projekten visar tydligt att internationella partnerskap inte bara bygger kompetens. De gör skillnad på riktigt i människors vardag.

Frågan kvarstår: Har det jag nyss räknade upp ett värde? Är det effektivt använda medel?

Jag undrar också: Ska någon annan åstadkomma samma sak? Eller går de kommunala partnerskapen så som vi känner dem nu i graven? Det låter faktiskt så.

Det är något nytt på gång. I morgon får vi fler nyheter om ett omstöpt svenskt bistånd. Jag vågar inte ens föreställa mig vad det kommer att innebära. Jag vet att det ICLD har gjort under lång tid har gjort skillnad på riktigt, och jag förstår inte denna omsvängning. Som sagt har regeringar sedan 2008 konsekvent prioriterat ICLD:s verksamhet för att de har ansett att ICLD har gjort skillnad på riktigt. Men nu är det slut.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis påminna om min fråga om de statliga jobben. Mänskliga rättigheter, demokrati och de kommunala partnerskap som går förlorade är det primära här, men jag påminner också om att det i en orolig tid försvinner 15 statliga jobb i min valkrets.

Anf. 45 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Sida hanterar varje år tiotusentals projekt och insatser, inklusive vidareförmedlingsprojekt och vidareförmedlingsinsatser.

Vi har i Sverige valt en modell med en statsförvaltning som bygger på Axel Oxenstiernas principer om att myndigheterna ska vara oberoende och fatta egna beslut. Det skulle vara helt omöjligt för mig och min stab på Utrikesdepartementet att gå igenom alla dessa tusentals insatser och själva värdera vilka som är bra.

Det finns sannolikt mycket goda skäl att kommuner bedriver biståndsinsatser runt om i världen. Det relevanta är betydelsen i förhållande till andra relevanta insatser som också kan få medel för att stärka lokal demokrati och oberoende och fria medier. Man kan tänka sig stöd till civilsamhället, FN-organisationer och direkta institutionella samarbeten, alltså att vi skickar experter och sekunderar personal i andra länders olika myndigheter. Det är i relation till andra potentiella insatser som vi skapar effektivitet, och det är detta Sida dagligen jämför.

Ytterst är det vår ansvariga myndighet, i det här fallet Sida, som bedömer vilka av alla potentiella insatser vi kan finansiera som når bästa möjliga resultat sett till lokal demokrati, fria medier, rättsstatens principer med mera. Det är den modell som vi har valt.

Vad gäller frågan om de statliga jobben är det klart att det är mycket viktigt för regeringen att det finns statliga jobb i hela vårt land. Detta är viktigt av flera skäl, såsom att kompetensförsörjningen funkar bra och att vi stärker ekonomin i alla ändar av vårt mycket stora och avlånga land.

Antalet statliga jobb växer nu så att det knakar, inte minst inom Kriminalvården och Försvarsmakten, som anställer väldigt många personer. Det är en fortsatt viktig fråga för regeringen att statliga jobb finns i hela landet, inte bara i storstadsregioner.

Anf. 46 HANNA WESTERÉN (S):

Herr talman! Jag har lyssnat ihärdigt och försökt förstå vad beskedet är. När det gäller de statliga jobben är svaret uppenbarligen att det inte görs några särskilda insatser.

När det gäller bedömningen förstår jag att statsrådet Benjamin Dousa inte sitter och läser enskilda ansökningar – givetvis inte – men den samlade bedömningen av ICLD:s verksamhet 2025 måste ha visat att den är radikalt annorlunda i år jämfört med varje år sedan 2008, eftersom man nu plötsligt har beslutat sig för att lägga ned den.

ICLD:s kärnstöd försvinner från och med årsskiftet 2026/27. Vad har tillkommit? Vad är nytt? Jag har fortfarande inte fått något svar. Jag förstår inte i vilken del man har funnit att ICLD:s insatser för demokrati och mänskliga rättigheter skulle vara ineffektiva eller oviktiga.

Jag menar, herr talman, att lokal demokrati inte är ett särintresse. Den är grunden för fungerande samhällen, tillit och stabilitet i Sverige och internationellt. Att institutionalisera demokrati och mänskliga rättigheter och kapacitetsstärka lokala myndigheter är kanske det viktigaste bidrag som Sverige kan ge för att skapa länder som kan stå stadigt utan hjälp utifrån.

Att avveckla ICLD i denna tid är inte en besparing. Det är att montera ned ett av de verktyg som Sverige har för att bidra till att stärka demokratin där den betyder allra mest.

Jag tror att en fortsättning för ICLD skulle vara av godo för Ukraina, av godo för Sverige och av godo för världen. Därför anser jag att ICLD borde få vara kvar.

Anf. 47 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN

DOUSA (M):

Herr talman! Jag instämmer helt och hållet i att lokala demokratiprojekt inte är något slags särintresse. Det är definitivt ett allmänintresse att människor har yttrandefrihet, att de får påverka den lokala och regionala och för den delen den nationella politiken och att de får ta ansvar för och får frihet att bestämma över sitt eget liv, sin egen region, sin egen kommun och sitt eget rike.

Det viktiga och centrala här är vilka andra potentiella insatser som Sida och därigenom svenska folket kan finansiera. Där är det inte vi som går igenom enskilda ansökningar, utan i Sverige har vi en modell – inte bara på biståndsområdet utan i Konungariket Sverige i stort – där det är oberoende myndigheter som fattar myndighetsutövande beslut.

Resultatet av att det nu sker stora förändringar, där organisationer som tidigare har fått svenska biståndsmedel inte längre får det, är en förlängning av den omläggning av svensk biståndspolitik som vi är i full färd med att driva igenom.

Det handlar till exempel om att minska den totala biståndsbudgeten. Detta vet jag att vi i regeringen och Socialdemokraterna har olika syn på. Vi tycker att det är viktigt att hårt arbetande människor får behålla mer av sina egna pengar. Svensk sjukvård, svensk äldreomsorg och svensk skola behöver också resurser.

Från årsskiftet gör vi nu en minskning med 3 miljarder kronor. Det handlar om att vi ökar Ukrainabiståndet kraftigt. Bara i år kommer vi nästan upp på samma nivå som 2022, 2023 och 2024 tillsammans. Från och med nästa år blir det 10 miljarder kronor i civilt stöd till Ukraina.

Vi värnar hela tiden det humanitära stödet, som handlar om rent vatten, matpaket, tält, tältsängar, vaccinsprutor och andra livräddande åtgärder. Allt detta utmynnar i att pengarna måste komma någonstans ifrån, och där är det Sida som bedömer vilka insatser som är allra mest prioriterade och vilka insatser som inte får pengar.

God jul och god fortsättning!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2025/26:202 om Arbetsförmedlingens lokala närvaro

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Leila Ali Elmi har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att omedelbart återupprätta och stärka Arbetsförmedlingens lokala närvaro i hela landet för att säkerställa att kommuner inte lämnas utan fungerande arbetsförmedling samt hur jag och regeringen avser att säkerställa att arbetssökande, oavsett var i landet de bor, får tillgång till det stöd och den vägledning de behöver, inte bara via digitala kanaler utan via riktiga möten och lokal kunskap.

Jag vill börja med att tacka Leila Ali Elmi för att hon tar upp denna viktiga fråga.

I nuläget har Arbetsförmedlingen 83 fast bemannade kontor. Utöver detta har myndigheten 24 kontor som myndighetens personal reser till vid behov och 106 så kallade samarbetslösningar med andra, främst kommuner. Utöver Arbetsförmedlingens lokala kontor finns det också 128 servicekontor i landet som erbjuder vägledning och service för bland annat Arbetsförmedlingen.

Den utdragna lågkonjunkturen fortsätter att påverka arbetsmarknaden, och arbetslösheten i Sverige är fortsatt hög. Därför tillförde regeringen 60 miljoner kronor till Arbetsförmedlingen i vårandringsbudgeten för 2025 (prop. 2024/25:99) i syfte att förbättra Arbetsförmedlingens förutsättningar att hantera en ökad arbetslöshet. Att Arbetsförmedlingen har god tillgänglighet och kan ge bra service är extra viktigt när många människor är arbetslösa.

Enligt uppdrag i Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2024 och 2025 om förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med

arbetsgivare har myndigheten påbörjat ett arbete med att bygga ut det sammanhållna matchningsstödet, och regeringen har ökat anslagsmedlen för verksamheten. Regeringen ser positivt på utvecklingen av det sammanhållna matchningsstödet.

Antalet deltagare i matchningstjänster har minskat under året efter några år med betydande ökning av antalet deltagare. Regeringen anser att det har funnits brister i matchningstjänsternas kostnadseffektivitet. Mot bakgrund av utmaningarna på arbetsmarknaden, särskilt för grupper som står längre ifrån arbetsmarknaden, är det tydligt att matchningstjänsterna behöver kompletteras med andra typer av stöd. Resurser som Arbetsförmedlingen tidigare nyttjat till handläggning av upphandlade matchningstjänster har omfördelats till arbetet med arbetssökande som har andra stödbehov, bland annat till sammanhållet matchningsstöd.

Anf. 49 LEILA ALI ELMİ (MP):

Fru talman! Jag vill tacka arbetsmarknadsministern för svaret. Det är positivt att ministern delar bilden att Arbetsförmedlingens lokala närvaro är viktig, särskilt i en tid med massarbetslöshet.

För några veckor sedan träffade jag en arbetssökande i Göteborg. Han berättade hur han hade bollats mellan olika aktörer och arbetsförmedlare. Varje gång tvingades han börja om med sin historia och berätta om sina hinder och sin situation. Detta är inte en effektiv arbetsmarknadspolitik. Det är rundgång, och rundgång förlänger arbetslösheten. När stödet blir en stafettpinne som skickas vidare tappar den arbetssökande både motivation och framtidstro.

Fru talman! Samtidigt som regeringen under större delen av denna mandatperiod, som nu går mot sitt slut, har prioriterat skattesänkningar för dem som redan har mest har man aviserat nedläggning av 29 statliga servicekontor.

I Åmål stängde statens servicekontor den 30 maj. Därmed försvann statens fysiska närvaro helt. När Arbetsförmedlingen tidigare stängde 22 kontor i regionen var beskedet att servicekontoren skulle ta vid. Nu försvinner även de. Resultatet är att telefonköerna till Arbetsförmedlingen växer och att både arbetssökande och arbetsgivare fastnar i köer som inte leder någonstans.

Telefonköer sänker inte arbetslösheten. Det gör en aktiv, närvarande och kraftfull arbetsmarknadspolitik. Just där behoven är som störst drar regeringen undan stödet. Det är som att släcka lampan där det redan är som mörkast.

Sedan har vi finansieringen som ministern hänvisade till – 60 miljoner kronor i vårandringsbudgeten. Men Arbetsförmedlingen bedömer i sitt budgetunderlag att man bara för 2026 behöver 400 miljoner kronor enbart för att upprätthålla nuvarande verksamhet. Regeringens tillskott är alltså långtifrån tillräckligt. Dessutom saknar fortfarande 81 kommuner någon form av samarbetslösning, enligt riksdagens utredningstjänst. De saknar alltså lokal närvaro totalt.

Fru talman! Ministern lyfter också fram det sammanhållna matchningsstödet. Jag välkomnar att regeringen tar steg, om än små, i rätt riktning. Det är bra att fler långtidsarbetslösa får mer stöd än standardinsatser. Förstärkta matchningsinsatser i Arbetsförmedlingens regi är absolut

nödvändiga för att få ned arbetslösheten. Men det talar för mer lokal närvaro, inte mindre.

Arbetsförmedlingen uppger att man inom matchningsstödet ska utöka de lokala kontakterna med arbetsgivare. Då kan vi inte samtidigt acceptera en modell där staten drar sig undan från hela orter. Samverkan kräver närvaro, matchning kräver lokal kännedom och ett sammanhållet stöd kräver att någon faktiskt finns på plats och tar helhetsansvaret.

Därför vill jag upprepa min fråga till ministern: När kommer regeringen att ta initiativ till att Arbetsförmedlingen återetablerar bemannade kontor eller fasta mötesplatser i de kommuner som i dag står helt utan, och i så fall när?

Anf. 50 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Det är en viktig fråga som Leila Ali Elmi ställer och som vi diskuterar här i dag. Den handlar i grund och botten om hur de som står allra längst från arbetsmarknaden ska kunna få det stöd som de behöver.

Vi är, tror jag, hyfsat överens om att de matchningstjänster som finns inom valfrihetssystemet inte alltid är rätt väg att gå utan att det behövs mer av insatser direkt från Arbetsförmedlingen.

Det är också därför som regeringen har tillfört resurser till Arbetsförmedlingen i år men också nästa år och kommande år. Jag nämnde att vi gjorde ett tillskott i vårandringsbudgeten för 2025. Arbetsförmedlingen tillförs 100 miljoner kronor för 2026, 200 miljoner kronor för 2027 och 300 miljoner kronor från 2028.

Det är myndigheten Arbetsförmedlingens uppdrag att också kalibrera och bestämma var man finns i vårt land, på vilka orter, och var man har sina kontor. Men i instruktionen till Arbetsförmedlingen står det också att verksamheten ska utformas så att de arbetssökande som behöver fysiska möten kan få det, så att ändamålsenliga arbetsgivarkontakter säkerställs, så att samverkan med kommuner och andra aktörer möjliggörs, så att projekt i samverkan med kommuner och andra aktörer främjas och så att myndighetens kunskap om lokala och regionala arbetsmarknader upprätthålls.

Anf. 51 LEILA ALI ELMI (MP):

Fru talman! Faktum är att i dag, här och nu, står människor utan det stöd som faktiskt för dem närmare ett jobb.

Vi har nämligen ett resultatproblem. Arbetslösheten i Sverige ligger fortsatt högt. SCB redovisade 9,3 procent för andra kvartalet 2025. Det är fortsatt bland de högsta arbetslöshetssiffrorna i EU.

Fru talman! Vi kan tala om uppdrag. Vi kan till och med tala om de tillskott ministern nämnde här i talarstolen. Bara för det här budgetåret har Arbetsförmedlingen äskat 400 miljoner. Det framgår ganska tydligt att de pengar regeringen tillskjuter inte räcker. Vi kan prata om regleringsbrev och nya namn på insatser, men regeringen misslyckas på två avgörande punkter med bristande lokal närvaro och styrning som inte fungerar i praktiken.

En central brist i regeringens styrning är att Arbetsförmedlingen samtidigt ska öka anvisningarna till Rusta och matcha och till utbildning. I praktiken står dessa mål i konflikt med varandra. Utbildningsinsatserna hamnar senare i bedömningskedjan, även i de fall där arbetsmarknads-

utbildningar vore mer träffsäkra. Det är inte ett resultat av enskilda handläggares bedömningar utan en direkt följd av Tidöregeringens politik.

Människor behöver faktiska samtal, möten, en plan och en väg framåt. Det gäller särskilt dem som saknar digital vana eller står långt från arbetsmarknaden. Kommuner kan inte samverka med en statlig aktör som saknar lokal närvaro.

Fru talman! I slutet av november kom MUCF:s stora rapport om unga i utanförskapsområden. Även den pekar tydligt på behovet av en närvarande arbetsförmedling för att säkerställa att arbetslösa får tillgång till stöd. Rapporten visar att regeringens politik inte bara sviker arbetslösa och arbetsgivare utan också samhällets sammanhållning. När staten drar sig tillbaka lämnas människor utan stöd.

Arbetsmarknadsministern har sagt upprepade gånger att människor ska flytta dit där jobben finns. Det kan verka rimligt vid första anblick, men för att människor som är rotade ska kunna flytta krävs stöd och faktiska förutsättningar.

Därför vill jag upprepa min fråga igen, för jag upplever att statsrådet inte riktigt svarar på den. Kommer regeringen att ta ansvar för att Arbetsförmedlingen återupprättas där den saknas i dag? Det är först då som arbetssökande och arbetsgivare faktiskt kan mötas och matchas med verklig lokal kunskap och närvaro.

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag tror att jag och ledamoten är ganska överens om mycket i den här diskussionen.

Låt mig ta upp det som Leila Ali Elmi lyfte fram vad gäller utbildning. Det finns ett stort behov av att minska kompetensbristen inom vissa sektorer och stärka omställningsförmågan hos många arbetslösa – inte alla, en del har kompetensen, men en hel del behöver det. Därför gör vi ett antal olika saker.

Vi har tillfört pengar till fler arbetsmarknadsutbildningar. Vi har i dag fler platser på arbetsmarknadsutbildningar än personer som går utbildningarna.

Vi har infört en pilotverksamhet med en ny form av nationell yrkesutbildning för vuxna på gymnasial nivå, där yrkeshögskolan står som modell. Piloten planerades ursprungligen pågå till och med 2026. Nu har vi förlängt den till 2028, då intresset för den här modellen har varit stort. Vi utökar också resurserna från och med 2026.

Vi satsar på yrkeshögskolan, som har en viktig roll i att möta de stora kompetensbehoven i hela Sverige för att möjliggöra en omställning och förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Vi bedömer att det finns en fortsatt stor efterfrågan på yrkeshögskoleutbildning. Därför satsar vi 180 miljoner kronor på det 2026, inklusive studiemedel, för en fortsatt utbyggnad.

Det jag kan tycka att vi behöver gå vidare med nu är att Arbetsförmedlingen i ännu högre grad anvisar arbetslösa till den typ av utbildningsplatser som vi nu har och som vi bygger ut. Det är ett arbete som kommer att fortsätta.

Prot. 2025/26:55
18 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 53 LEILA ALI ELMI (MP):

Fru talman! Arbetsförmedlingen pekar i sin återrapportering på varför volymerna i arbetsmarknadsutbildningarna inte ökar. De har beskrivit det jag tidigare talade om, alltså att det finns en målkonflikt. De ska anvisa till Rusta och matcha samtidigt som de ska anvisa till arbetsmarknadsutbildningar. De beskriver själva att arbetsmarknadsutbildningarna kommer senare i bedömningskedjan. Då är det ju regeringens styrning som är problemet och inte Arbetsförmedlingen. Ansvar för att förändra detta ligger hos regeringen och ytterst hos arbetsmarknadsministern.

Fru talman! När närvaron försvinner faller människor mellan stolarna. Regeringens politik har inte förmått att garantera att stödet når alla. Det är inte en tillfällighet, utan det är ett styrningsproblem. I stället för att stärka stödet till dem som behöver det mest ägnar sig regeringen åt ideologiska experiment. Man säger att det ska löna sig att arbeta, men i praktiken försämrar man villkoren för dem som tillfälligt är i behov av samhällets skyddsnät.

Fru talman! De arbetslösa är inte lata och inte ovilliga, och den höga arbetslösheten beror inte på för höga bidrag. Detta vet regeringen och arbetsmarknadsministern mycket väl.

Samtidigt vet vi att köerna till soppköken växer och att fattigdomen i Sverige har fördubblats. Bland de arbetslösa finns människor som saknar utbildning och människor med kort utbildning. Det finns människor som har konkurrerats ut av AI. Det finns 55-plussare som har både utbildning och lång erfarenhet, som ingen vill anställa. De förtjänar respekt, fru talman. De förtjänar stöd, och de förtjänar en arbetsmarknadspolitik värd namnet.

Anf. 54 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L):

Fru talman! Jag tackar återigen ledamoten Leila Ali Elmi för att hon lyfter denna viktiga fråga.

Jag håller helt och hållet med. Människor i arbetslöshet förtjänar både respekt och stöd. Därför satsar den här regeringen mycket på att bryta lågkonjunkturen och att på den vägen också knäcka arbetslösheten. Vi ser till att det finns utbildningar som leder till jobb. Det mest centrala verktyget för att en person ska kunna få ett arbete är att den har en kompetens och en färdighet som efterfrågas av arbetsgivaren, oavsett om den är privat eller offentlig.

Vi ser till att vi skapar rätt drivkrafter så att man tjänar mer om man arbetar. Det innebär också att vi hjälper till att få hjulen att snurra lite fortare och att få igång konsumtionen i vårt land, vilket leder till fler arbeten.

Vi driver också – och kommer att fortsätta driva – en stram politik kring asylmigration för att säkerställa att vi har resurser att hjälpa och stötta de människor som finns i vårt land.

Vi är också helt överens om att det för personer som står längre från arbetsmarknaden är viktigt med ett mer intensifierat matchningsstöd. Vi vill ha mer av det jag tror att Leila Ali Elmi efterfrågar, alltså ett matchningsstöd och ett aktivt arbetsgivararbete. Det var därför jag nämnde att Arbetsförmedlingen hade ett uppdrag i regleringsbrevet för 2024, som förlängdes i regleringsbrevet för 2025, om förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare.

Detta arbete har påbörjats på myndigheten. Man har börjat bygga ut det vi kallar det sammanhållna matchningsstödet. Jag ser framför mig att den utbyggnaden kommer att fortsätta.

De som står längst ifrån arbetsmarknaden, de långtidsarbetslösa, behöver nämligen mer stöd av Arbetsförmedlingen än vad de får i dag. Det håller jag helt och hållet med om. Med det vill jag önska god jul.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2025/26:55
18 december

Svar på
interpellationer

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 17 december

2025/26:232 Polisens agerande mot kvinnor som utnyttjas i prostitution

av *Samuel Gonzalez Westling* (V)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:233 Idrottens tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

av *Anna Wallentheim* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 17 december

2025/26:337 Trafikskadades rätt till ersättning

av *Anna-Belle Strömberg* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:338 Vandringsvägar för svagsimmande arter

av *Rickard Nordin* (C)

till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:339 Genomförande av jordbruksavdraget

av *Rickard Nordin* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:340 Tillgången till behandling för sällsynta hälsotillstånd

av *Karin Sundin* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:341 Trafikskadenämnden

av *Anders W Jonsson* (C)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:342 Förslag från EU om antalet underleverantörsled

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:343 Spelinspektionens nya tillsynsavgifter

av *Rickard Nordin* (C)

till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

2025/26:344 Obligatorisk rapportering av veterinärers förskrivning av läkemedel

av *Anders W Jonsson* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:345 Indexering av assistansersättningen i vårandringsbudgeten

av *Nadja Awad* (V)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:346 Indexeringen av assistansersättningen

av *Nadja Awad* (V)

till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 17 december

2025/26:284 Orosanmälan vid övergrepp mot barn

av *Laila Naraghi* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:294 Utökning av Plikträdet

av *Ulf Holm* (MP)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:285 Telefonförsäljning

av *Amanda Palmstierna* (MP)

till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:286 Finansiering av utökad hundtillsyn och konsekvenser för det samlade djurskyddet

av *Stina Larsson* (C)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:288 Proposition med anledning av Kontantutredningens förslag

av *Ingela Nylund Watz* (S)

till finansmarknadsminister Niklas Wykman (M)

2025/26:287 Uppdatering av det svenska pantsystemet

av *Stina Larsson* (C)

till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:299 Bevarande av det marina kulturarvet

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till kulturminister Parisa Liljeström (M)

2025/26:290 Vitbok om Sveriges stöd till kommunistregimer

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:292 Domstolsverkets och Blekinge tingsrätts närvaro i Karlshamn

av *Heléne Björklund* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:293 Handboll på sand

av *Adrian Magnusson* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:296 Bristande rättssäkerhet i Rwanda

av *Håkan Svenneling* (V)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:297 Sveriges deltagande i kommissionens initiativ för syntetiskt flygbränsle (eSAF)

av *Rickard Nordin* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:298 Sveriges deltagande i EU-initiativ för syntetiska, klimatneutrala drivmedel

av *Åsa Westlund* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:289 Eventuella systematiska brister inom Polismyndigheten

av *Björn Söder* (SD)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:295 Särskilt uppdrag till Diskrimineringsombudsmannen om diskriminering av äldre

av *Laila Naraghi* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:310 Begravningsverksamheten i beredskapssektorerna

av *Mikael Larsson* (C)

till minister för civilt försvar Carl-Oskar Bohlin (M)

2025/26:304 Tillsyn över fluorerade växthusgaser i Sverige

av *Johan Löfstrand* (S)

till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L)

2025/26:303 Kontroll av sportskytteföreningar

av *Samuel Gonzalez Westling* (V)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:305 Påverkan på pris och totalförsvarsintressen vid Vattenfalls försäljning av fjärrvärmeverksamheten

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:300 Planer för havsbaserad vindkraft

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:306 Regeringens avsikt med licensjakten 2026 mot bakgrund av EU-kommissionens kritik

av *Rebecka Le Moine* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2025/26:301 Upphävd förordning om kooperativ utveckling

av *Tomas Kronståhl* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:302 Reform av EU:s gemensamma fiskeripolitik

av *Emma Nohrén* (MP)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

Prot. 2025/26:55
18 december

2025/26:308 Hongkong och de mänskliga rättigheterna

av *Olle Thorell* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:311 Vindval

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:309 Beredskapshöjande åtgärder för skydd av det kyrkliga kulturarvet

av *Mikael Larsson* (C)

till kulturminister Parisa Liljestrand (M)

2025/26:307 Sveriges framtida stöd till Gavi, Globala fonden och global hälsa

av *Janine Alm Ericson* (MP)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 14.53.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till och med § 11 anf. 47 (delvis)
och
av tredje vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

GERGÖ KISCH

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om betänkande	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:220 om tillgång på långsiktigt hållbara kritiska råvaror.....	2
Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	2
Anf. 2 HANNA WESTERÉN (S)	3
Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	4
Anf. 4 HANNA WESTERÉN (S)	5
Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	6
Anf. 6 HANNA WESTERÉN (S)	7
Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD)	7
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:150 om statsministerns ansvar för regeringens agerande	8
Anf. 8 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)	8
Anf. 9 EVA LINDH (S)	9
Anf. 10 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)	10
Anf. 11 EVA LINDH (S)	10
Anf. 12 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)	11
Anf. 13 EVA LINDH (S)	12
Anf. 14 Finansmarknadsminister NIKLAS WYKMAN (M)	13
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:62 om generella alkoholförbud på skyddade boenden	14
Anf. 15 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	14
Anf. 16 HELENA VILHELMSSON (C)	14
Anf. 17 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	15
Anf. 18 HELENA VILHELMSSON (C)	16
Anf. 19 FÖRSTE VICE TALMANNEN	17
Anf. 20 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	17
Anf. 21 HELENA VILHELMSSON (C)	18
Anf. 22 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	19
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:102 om HVB-hemmen och den organiserade brottsligheten	20
Anf. 23 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M)	20
Anf. 24 GUSTAF LANTZ (S)	21

Anf. 25 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	22
Anf. 26 GUSTAF LANTZ (S)	23
Anf. 27 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	24
Anf. 28 GUSTAF LANTZ (S)	25
Anf. 29 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	25
§ 10 Svar på interpellation 2025/26:116 om en jämlik välfärd i hela landet	26
Anf. 30 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	26
Anf. 31 EVA LINDH (S)	26
Anf. 32 KALLE OLSSON (S)	27
Anf. 33 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	28
Anf. 34 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	29
Anf. 35 EVA LINDH (S)	30
Anf. 36 KALLE OLSSON (S)	31
Anf. 37 KRISTOFFER LINDBERG (S).....	32
Anf. 38 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	32
Anf. 39 EVA LINDH (S)	34
Anf. 40 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	34
§ 11 Svar på interpellation 2025/26:219 om besked om ICLD:s framtid	35
Anf. 41 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	35
Anf. 42 HANNA WESTERÉN (S)	36
Anf. 43 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	37
Anf. 44 HANNA WESTERÉN (S)	37
Anf. 45 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	38
Anf. 46 HANNA WESTERÉN (S)	39
Anf. 47 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	39
§ 12 Svar på interpellation 2025/26:202 om Arbetsförmedlingens lokala närvaro	40
Anf. 48 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	40
Anf. 49 LEILA ALI ELMİ (MP)	41
Anf. 50 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	42
Anf. 51 LEILA ALI ELMİ (MP)	42
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	43
Anf. 53 LEILA ALI ELMİ (MP)	44
Anf. 54 Arbetsmarknadsminister JOHAN BRITZ (L).....	44
§ 13 Anmälan om interpellationer	45
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	46
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 14.53.	48